

Čo z vás vyrastie, deti?

Kto z nás rodičov si nepoložil túto otázku? Asi každý. Vy, ktorí už máte odrastené deti, poznáte aj odpoveď. Viete, pre aké povolanie sa rozhodol váš syn či dcéra, viete, kde sa nateraz rozhodli žiť. Možno sú už vaše deti samostatné a nezávislé od vás. Mnohé majú svoje rodiny, žijú svojimi problémami a radosťami. Navždy však ostanú vo vašich srdciach a v myšliach ich isto sprevádzate ich cestami-necestami, úspechmi i pádmí. Keď sa tešia, tešíte sa s nimi, keď sú smutné, aj vám zvierajú srdce.

My, ktorí máme deti ešte menšie, so záujmom, ale i obavou sa taktiež pýtame: "Čo z vás vyrastie, deti? Nájdete svoje miesto vo svete?" Dokážu sa moje deti zodpovedne postarať o seba a raz aj o tých, ktorí im budú zverení? A v mojom vnútri sú aj iné otázky. Budú moje deti schopné niesť semeno viery a odovzdávať ho ďalším generáciám? Dokážem z nich v tomto "mix svete" vychovať veriacich ľudí, ktorí nezradia Božie princípy ani vtedy, keby ich to malo stať obetou? Ja neviem. Ľudsky sa mi to zdá takmer nemožné. Je tu toľko vplyvov, že je ťažko hádať, ako to raz s nimi bude. Nevidím iné východisko, ako dať deťom dobrý príklad v rodine, pestovať v nich pravé hodnoty, učiť ich pravidlám, ktoré zahŕňajú aj "áno", ale aj "nie".

A ďalšou mojou oporou je modlitba. Modliť sa za svoje deti už od počatia po celý život a vytrvať aj vtedy, keď sa zdá, že moje modlitby idú niekam "dostratená". Možno je moje dieťa na inej ceste ako by som chcela. Možno má partnera, ktorý o Bohu nechce počuť, možno žije veľmi liberálnym životom, mož-

no ho jeho spoločnosť kamarátov ťahá ku dnu. Svätá Monika, matka svätého Augustína, sama najlepšie vie, čo stojí obeta modlitby za syna. Roky (dlhých 17 rokov modlitby dňom i nocou) prosila za svojho syna Augustína. Nádej jej dodávali aj slová biskupa, ktorý sa ju snažil povzbudiť takto: „Nie je možné, aby zahynul syn, za ktorého matka roní toľké slzy!“ A čas ukázal, že jeho slová boli pravdivé. Augustín zanechal svoj zhýralý spôsob života a nakoniec sa stáva biskupom. Dnes si ho uctieva celá Cirkev. Veríte? Neveríte? Je to na vás.

Rodič má dosah na svoje dieťa po prah domov v čase, keď je dieťa ešte dieťaťom. Keď ho pošleme do sveta, tam sa už môžeme spoliehať iba na to, čo sme doň vložili a na pomoc Zhora. Na jednej prednáške som počula zaujímavý pohľad na výchovu. Prednášajúci prirovnal Desatoro ku kameňom, ktoré môžeme dať do nádoby srdca svojho dieťaťa, kým je malé. Časom, keď tam príde hlina, blato a špina sveta, ktorá nádobu vyplní, tie kamene tam zostanú navždy. Ak by sme ich však chceli vložiť až neskôr, už tam bude toľko nánosu, že to nebude možné.

A tak rodičia, máme v rukách možnosť dať svojim deťom základy podľa najlepšieho vedomia a svedomia a sprevádzať ich modlitbou dokedy nám budú sily stačiť. Tak aj ja dnes chcem prosiť v mene nás všetkých: "Bože, prosím za všetky naše deti, daj im poznať trvalé hodnoty života a nech sú kdekoľvek, ochraňuj ich svojim požehnaním. Ak zišli z cesty, pomôž im nájsť pravdu a vrátiť sa späť."

Mária Eškut, Kanada

Obdobie od narodenia po smrť

V sobotu som bol na celodennom seminári. **Matthew Kelly**, autor viacerých „New York Times bestsellerov“, hovoril o tom, ako najlepšie prežiť čas od narodenia po smrť. Vedome alebo nevedome, každý z nás žije svoj život podľa určitej filozofie alebo kombinácie filozofií. Možno ich nazývame princípmi, zásadami, zvyklosťami, osvedčenými pravdami alebo vynútenými reakciami.

Zdá sa, že naša súčasná kultúra má tri filozofické idoly, ktorým podriaďuje všetko, život jednotlivca, jeho medziľudské vzťahy, život celej spoločnosti. Nazýva ich tromi „praktickými“ filozofiami.

Prvou je **individualizmus**. Väčšina ľudí dneška, keď stojí pred rozhodnutím čo ďalej, sa kdesi vnútri pýta „Aký zisk, úžitok budem mať z toho **JA**?“ Ovocím individualizmu je závisť, sebeckosť a využívanie. Individualizmus oslabuje každú komunitu. Ako skončí rodina, team, business alebo národ, keď každý člen sa bude riadiť individualizmom?

Druhou filozofiou, ktorá vyrastá z individualizmu je **hedonizmus**. „Čítáš sa pri tom dobre? – Rob to!“ Hedonizmus je filozofia, ktorá kladie pôžitok a slasť za definitívny cieľ ľudského života. Filozofia „slobodného, plného a šťastného života“ prichádza v súčasnosti v rôznych moderných obmenách. Stačí však trošku zoškriabať pozlátka a objaví sa nahý hedonizmus. Kedykoľvek v minulosti, keď sa stal hedonizmus dominantnou filozofiou spoločnosti, spoločnosť degenerovala až zanikla.

Tretou „praktickou“ filozofiou dneška je **minimalizmus**, ktorý perfektne dopĺňa individualizmus a hedonizmus. Človek žijúci podľa princípov minimalizmu sa pýta „Čo je minimum, čo musím spraviť, aby ma nevyhodili z roboty? Aby som v škole neprepadol? Aby sa žena so mnou nerozvedla? Aby som bol fyzicky fit? Aby ma daňový úrad „neprichytil“?“

Kto z nás by chcel byť majiteľom firmy, ktorá zamestnáva individualistov, hedonistov a minimalistov? Nikto. Ak tieto tri „praktické“ filozofie riadia náš osobný a spoločenský život, potom postupne ničia jednotlivcov, rodiny, firmy, národ.

Matthew Kelly ponúkol aj protipól týchto troch „praktických“ životných filozofií. Nazval ich tromi strategickými princípmi, ktorými môžeme zmeniť seba aj naše okolie. (1) Snaž sa dorásť do dokonalej verzie seba samého. (2) Ži čestným (čestným) životom, aký doporučovali veľkí myslitelia ako Platón, Aristoteles, Augustín, Aquinas, Descartes, Kant, Aurelius, Epiktetos. (3) Nauč sa sebaovládať, t.j. oddialiť alebo zrieknuť sa splnenia svojej túžby alebo potreby.

Po seminári som sa snažil ujasniť si, ktoré prvky prevládajú v mojom živote a čím ja prispievam do mozaiky môjho okolia. Sú to „praktické“ filozofie alebo strategické princípy? Treba mi pozorne si prečítať knihu „Off Balance“, ktorú každý z vyše tisícov účastníkov seminára dostal ako osobný darček od prednášajúceho autora. Možno potom budem múdrejší.

Jožo Starosta

Čo z vás vyrastie – úvodník (Mária Eškut)	1
Obdobie od narodenia po smrť – príhovor (Jožo Starosta)	1
Sponzori, inzertní, distribúcia, tiráž	2
Pozdrav z Matice Slovenskej	2
Slovensko na Ptolemaiovej mape II. (Ing. Pavol Kleban).	3
Pýcha a pád, Po stopách našej identity V (Tomáš Hupka)	4
Čo-to o vzniku slovenských ľudových piesní (Andrej Štelmák, Sliach)	6
Stewardship Awards (Ed Starick/JS)	7
Slovenia (Rev. Štefan Furdek/JS)	7
Kto bol Ján Jambor? (2) (William McCarthy/JS)	8
Slávik a medovníky (Renata Francistyová/Svetlana Bárdošová)	10
Vianoce u Firákov v Dolnej Ždani roku Pána 1906 (Ján Balko)	12
Vianočná báseň (Jozef Dzurjak)	13
V jasiach leží zlaté teľa? (Veronika Hoffmannová)	13
Mikuláš (Peter K.)	13
Pozdrav od Libušky a Milanka (Kasaničovci)	13
Zálesák Charles (Karol Bodnár)	14
Vôňa života (Veronika Hoffmannová)	14
Hokejové levičatá (Michal Biroš/JS)	15
My story (Me)	16
Joe Chromy – Life story (Joe's family)	17
Raňajky (Soňa Klimčová, Bánovce n. Bebravou)	17
Človek mieni (Miro Lesay)	18
Hory, lesy... dobre vám je? (Ivana Balgová, Bánovce n. Bebravou)	18
Je Kanada pre mňa? (Nicole Read/JS)	19
Vzniká Únia Slovákov v zahraničí (Jožo Starosta)	19
Zakúste Slovensko v Port Moody (Jožo Starosta)	20
Zo slovenských komunít v BC	22
Veverička v Yakume (Miro Lessay)	23
Písmenkové SU-DO-KU	23
Inzeráty / Reklama	24

Pozdrav z Krajanského múzea Matice Slovenskej

Milí naši krajanovia, prijmite prosím náš úprimný pozdrav. Prajeme Vám pokojné a pekné prežitie vianočných sviatkov.

*Vinšujeme Vám do práce zdravička
a na stôl chlebička.
Do duše milosti, do srdca radosti.
V rodine hojnosti a svornosti.
veľa priateľov a prajnosti.
Tiež ľudského tepla
a všetkého dobrého, čo k životu treba.
A keď nový rok nastane,
keď dvanásť hodín odbije,
keď pokoj všade zavládne, nech v mieri svet žije!*

Za KM MS Daniel Zemančík a Zuzana Pavelcová

Slovenská kinematografia v Kanade

V Kanade sa od 15.11.2012 do 02.12.2012 uskutočnia dva filmové festivaly filmov z produkcie krajín EÚ. Slovenská republika bude na festivaloch zastúpená filmom mladého nádejného režiséra Jakuba Krónera „Lóve“, ktorého prezentácia bude severoamerickou premiérou.

Film „Lóve“ sa od svojej slovenskej premiéry v októbri 2011 stal ťahákom v slovenských kinách. Film sa stal obľúbeným najmä medzi mladšou generáciou. Podľa údajov Slovenského filmového ústavu bol šiestym najnavštevovanejším filmom v slovenských kinách v roku 2011. Bližšie informácie o filme je možné nájsť na webovskej stránke filmu www.filmlove.sk.

Sponzori 16. čísla

- Strieborný sponzor**
Manželia Kasaničovi (\$100)
Honorárny konzul SR Stanislav Lišiak (\$100)
- Bronzoví sponzori**
In Memoriam John & Mary Kikta (\$50)
Zuzana Klepl (\$50)
- Individuálny sponzor**
Vincent Rechner (\$10)
- (Staro-)Noví odberatelia
Vincent Rechner, Zuzana Klepl, Diana Janek

Využite služby inzerentov, ktorí nás podporili svojim inzerátom

Fero Kohucik & Natural Trekking

Peter Levarský
Paul Levarský
Lubo Demčák

Distribúcia časopisu

Časopis Slovo z Britskej Kolumbie môžete dostávať poštou - ponúkame plnofarebné výtlačky Slova z Britskej Kolumbie, ktoré Vám pošta doručí priamo do domu. Ročné predplatné na 4 čísla spolu s poštovným je: \$30 Can pre Kanadu, \$35 pre USA a \$40 pre ostatné krajiny sveta. Píšte na poštovú alebo emailovú adresu redakcie. Časopis si môžete predplatiť aj „on-line“ na http://www.sk-bc.ca/subscribe_slovo

Časopis si môžete vyzdvihnúť aj v hale slovenskej farnosti sv. Cyrila a Metoda v New Westminster, obvyčajne po nedeľnej sv. Omši. Zaujímaví o elektronickej verzii časopisu si ju môžu objednať na www.sk-bc.ca/newsletter/subscriptions

Všetky predchádzajúce čísla si môžete prezerať na našom novom digitálnom kiosku Slova z Britskej Kolumbie www.sk-bc.ca/kiosk.

Volajte 1-604-944-1554

Toto je 16. vydanie časopisu Slovo z Britskej Kolumbie. Je to vydanie Jeseň/Zima 2012, 5. ročník, 3. číslo. Slovo z Britskej Kolumbie je neoficiálny časopis slovenských komunít žijúcich v Britskej Kolumbii v Kanade. Časopis vydáva Jožo Starosta v úzkej spolupráci so skupinkou Slovákov žijúcich v okolí Vancouveru a na Slovensku. Časopis vychádza obvyčajne 4 krát do roka. Do 13. čísla vychádzal v počte 1,000 kusov s finančnou dotáciou USZZ.

Od 14. čísla vychádza vo farebnom tlačenom náklade 100-200 výtlačkov (podľa štedrosti sponzorských príspevkov). Všetky predchádzajúce čísla si zaujímaví môžu prezrieť na novom digitálnom kiosku Slova z Britskej Kolumbie www.sk-bc.ca/kiosk.
Autori článkov alebo zdrojov pre 16. číslo: M. Eškut, J. Starosta, Z. Pavelcová, P. Kleban, T. Hupka, A. Štelmák, E. Starick, Š. Furdek, W. McCarthy, R. Francistyová, S. Bárdošová, J. Balko, J. Dzurjak, V. Hoffmannová, P.K., L. a M. Kasanič, K. Bodnár, M. B. B. Me, rodina Jozefa Chromého, S. Klimčová, M. Lesay, I. Balgová a N. Read.
Zodpovedný redaktor (výber článkov a jazyková úprava): Jožo Starosta, jozo.starosta@sk-bc.ca
Grafická úprava tlačeného Slova: Daniel Behan, pixelplus.sk

Tlač: Vancouver, Kanada
Adresa redakcie: Slovo z Britskej Kolumbie, #210-2978 Burlington Dr., Coquitlam, BC, V3B 7S6, Canada
Telefón: (tel: +1 604 944-1554)
Email: slovo@sk-bc.ca.
Webová stránka časopisu: www.sk-bc.ca
Všetky informácie v časopise Slovo z Britskej Kolumbie publikujeme v presvedčení, že sú pravdivé. Neberieme na seba zodpovednosť za prípadné nepresné alebo dokonca nepravdivé informácie. Ďakujeme za Vaše porozumenie a za Vašu podporu.

Ptolemaiova mapa MAGNA GERMANIA popisuje všetky významné hradiská na Slovensku v období pred Markomanskými a Kvádskými vojnami, ktoré sa datujú medzi roky 165 až 180 nášho letopočtu.

Pre vymedzenie územia Slovenska na Ptolemaiovej mape nájdeme geografické oporné body, pomocou ktorých stanovíme prírodné hranice. Niektoré hradiská zakreslené na mape totiž mohli byť vypálené alebo inak spustošené a na súčasnej mape ich už nenájdeme. Vojny v týchto končinách boli na dennom poriadku. Taktiež samotné názvy miest sa v mnohých prípadoch zmenili na nepoznanie. Na rozdiel od hradísk, názvy pohorí a riek sa zachovali. Aj v prípadoch obsadenia územia iným kmeňom, sa pre lepšiu orientáciu v teréne základné pomenovania hlavných orientačných bodov preberali od pôvodného obyvateľstva. Použitím a stanovením toponym pohorí a riek vieme určiť regióny na Ptolemaiovej mape.

Zakreslenie tokov riek na mape je tiež veľmi nepsné, preto poloha hradísk voči riekam nebude pre nás smerodajná. V prípadoch, ak hradisko leží pri ústí rieky, môžeme tento údaj považovať za správny pre určenie polohy hradiska, či sa hradisko nachádza na pravom alebo na ľavom brehu rieky.

Najsprávnejšie a najpresnejšie je pridrižovanie sa orientácie voči horám, ktoré Ptolemaios taktiež zakreslil do svojich máp. Pre prácu s mapou použijeme nasledovné vypovedacie poradie:

- poloha voči pohoriu
- poloha voči ústiu rieky
- poloha voči inému hradisku (smer, nie vzdialenosť)
- poloha voči toku rieky

Aristoteles, narodil sa v meste Stageira v roku 384 pred Kristom, vo svojom diele „Meteorologica“, píše nasledovne: „...Ister (Dunaj) tečie celou Európou do Euxeinského (Čierneho) mora. Z ostatných riek tečie väčšina z hôr Arkinských, ktoré sú ako výškou, tak aj rozlohou, v tých krajoch najväčšie, na sever.“ Spomínané hory sú na Ptolemaiovej mape písané v tvare ASBICVRGIVS, ktorý sa prekladá do tvaru Askiburgion. Tento názov dal súčasné pomenovanie českým Jeseníkom etymológiou slova odvodeného od nemeckého základu pre slovo jaseň. Pod slovom Askiburgion si však môžeme predstaviť aj „zasnežené a ľadové pohorie, (aski ako sneh, ľad a burgion ako vrch, hora, pohorie. Aj askimáci resp. eskimáci obývajú krajinu ľadu a snehu).

Podľa Aristotela je pohorie Askiburgion najvyššie (Jeseniky - Pradéd 1492 m, Tatry - Gerlachovský štít 2655 m.). Ptolemaios názvom ASBICVRGIVS teda nepomenoval Jeseníky, ale celý horský pás severného Slovenska s Tatrami tiahnucci si na sever. Táto prírodná hranica si do dnešných čias zachovala svoje tradičné pomenovanie Beskydy (poľ. Beskidy). Z oboch názvov Askiburgion aj Beskidy je zrejmy rovnaký slovný základ Aski - Beski. Beskydy u nás tvoria horský pás od Oravských Beskýd cez Tatry až po Nízke Beskydy na východnom Slovensku.

Johann Jacob Hofmann (1635-1706) vo svojej encyklopédii Lexicon Universale z roku 1698 definuje Askiburgion ako poľské pohorie, ktoré začína v Uhorsku (severnom Slovensku), tiahne sa na sever a vytvára hranicu so Sliezscom. Pramení tam rieka Varta, ktorá tečie k územiau Brandeburska...

Dostávame teda prvú geografickú lokalizáciu na Ptolemaiovej mape: ASBICVRGIVS – Beskydy (Askiburgion)

Pomenovanie Beskýd (Askiburgion) pochádza pravdepodobne ešte z poslednej doby ľadovej, ktorá skončila pred 11 800 rokmi. Obdobie zväčšeného rozsahu ľadovcov na Zemi v štvrtohorách bolo spôsobené dôsledkom ochladenia podnebia. Územie severnejšie od Beskýd bolo pokryté súvislým ľadovcom. Kmene spod

ASCIBURGUS, Mons Poloniae, cui initium in Hungaria & Silesiae confinio; inde in Septentrionem excurrans, versus Uvartam fluv. & Marchiam Brandenburgicam, ad mare Balticum deponitur. Trajectus ejus hic accolis Gollenberg dicitur, Cluverii teste.

Hofmannova definícia pohoria ASCIBURGUS

SARMATICI, montes, Ptol. Carpatibus finitimi, apud Cepusium oppid. & Comitatum Hungariae Transdanubianae, quos Cepusienfes Ludovicus Decius interpretatur. Ferrar. Baudrando sic dicuntur mon-

Hofmann umiestňuje pohorie SARMATICI na Spiš (Cepusium)

Slovensko na Ptolemaiovej mape II.

„Dokiaľ antilopy nebudú mať svojich historikov, príbehy o love budú vždy glorifikovať lovcov.“ - africké príslovie

Detail Ptolemaiovej mapy Panónie

Tatier obsadzovali nové územia s postupným ustupovaním ľadovca. Podmienky vhodné pre prežitie prichádzali až s vegetáciou. Kde boli lesy, bola aj zver. Kde bola zver, bol aj človek - lovec.

Pre určenie južnej hranice Slovenska použijeme akýkoľvek atlas dejín kde zistíme, že oblasť nad rímskou provinciou Panónie tvorí Podunajská nížina. Južnú hranicu Slovenska tvorí teda rieka Dunaj DANUBIUS a to na príslušnom území nad Panóniou. Pre zistenie, kde na Dunaji začína územie Slovenska, použijeme Ptolemaiovu mapu Panónie. Oporný bod pre nás je mesto Šoproň v Maďarsku, ktorého historický názov je Scarbania, u Ptolemaia SACARBATIA. Pri 35. poludníku je zakreslený výrazný ohyb Dunaja totožný s ohybom, kde dnes leží Viedeň. Za týmto poludníkom začína teda na Ptolemaiovej mape MAGNA GERMANIA územie Slovenska a to mestom Bratislava.

Južné a východné hranice Slovenska tvorili zároveň časť hraníc celej Germánie. Ptolemaios ich popisuje takto: „Južnú stranu (Germánie) ohraničuje západný úsek rieky Dunaj“. Východnú hranicu definuje nasledovne: „Východnú stranu ohraničuje vzdialenosť medzi posledným ohybom (Dunaja) a vyššie spomenutými Sarmatskými horami... a úsek medzi tými horami a prameňom rieky Istula, a potom rieka samotná až moru.“

Nesprávnym výkladom Ptolemaiovej definície východnej hranice zahraničnými historikmi sa miesto pre Slovensko na mape nenašlo. Stanovením Ptolemaiových SARMATICOS MONTES slovenskými Malými

Karpatami a definovaním rieky ISTULA ako Visla tu priestor pre Slovensko nie je.

Ptolemaios spomína, že východnú hranicu Germánie tvorí úsek od posledného ohybu rieky DANUBIUS až po prameň rieky ISTULA spojený pohorím SARMATICOS MONTES.

Ptolemaiova horská hranica začína teda od Dunaja, odtiaľ pravdepodobne cez pohorie Matra v Maďarsku (Mat-ra, Sar-mat, kedysi staroslovenské územie – trojvršie Tatra, Matra, Fatra...) a končí na východnom Slovensku Šarišskou vrchovinou. Hranicu medzi Germániou a Sarmatiou na severe východného Slovenska tvorilo pravdepodobne Spišsko-šarišské medzihorie, ktoré sa tiahne od Prešova, cez Sabinov až po Starú Ľubovňu.

Hranicu Germánie so Sarmatiou na Slovensku tvorili dnešné regióny Spiš a Šariš (lat. Saros). Slovtvorné základy slov Sar-os a Sar-mates prezrádzajú o Šarišianoch ich dávnu minulosť. Skutočnosť, že Šariš má ku kočovným Sarmatom blízko potvrdzuje aj fakt, že Prešovčania sami seba do dnešných dní nazývajú koňare - koniari, jazdci.

Od Sarmatských hôr tvorila hranicu Germánie až po Baltické more rieka ISTULA. Tu si musíme uvedomiť, že rieky s názvom ISTULA boli dve. Jedna bola poľská Visla a druhý tok bol slovenský Dunajec, ktorý odvodňuje oblasť Pienin v severnej časti Spiša. Podobne ako má Dunaj historický názov Ister (rieka života), Dunajec mal pomenovanie Istula. Vedel by nám o tom povedať šľachtic Stanislaw Zamoyski, ktorému je venovaná poľská verzia Ptolemaiovej mapy MAGNA GERMANIA z roku 1815 a kde je rieka ISTULA zakreslená dvakrát.

Všetci dobre vieme, že pri sútoku dvoch riek preberá výsledný tok pomenovanie vždy po rieke väčšej. Prítok Dunajca je silnejší ako prítok Visly. Ak rieka ďalej tečie pod menom Visla, pomenovanie dostala od rieky Dunajec, ktorý sa v minulosti volal ISTULA.

Pre časopis Slovo z Britskej Kolumbie pripravil Ing. Pavol Kleban. Pokračovanie v budúcom čísle. Zdroj: www.kleban.sk - Ing. Pavol Kleban, Slovensko na Ptolemaiovej mape II.

Pýcha a pád - po stopách našej identity V.

Napriek neúspechu v Ríme sa odporcovia Metoda sústredení v blízkosti biskupa Vichinga, rozhodli arcibiskupovi naďalej znepriemňovať život a chceli ho odstaviť cez Svätopluka.

V roku 882 po Kr. navštívil arcibiskup Metod Konštantínopol. Arcibiskup Metod totiž poslal počas poslednej návštevy v Ríme list byzantskému cisárovi a ten ho následne pozval do Byzancie.

Ocenenie z Byzancie

Počas návštevy Konštantínopolu cisár Bazil I. aj patriarcha Fotios prejavili záujem o jeho misiu a rozhodli sa využiť Metodove skúsenosti pri šírení kresťanstva medzi Slovanmi, ktorí boli pod nadvládou Byzancie. Vďaka tejto ceste, vďaka odovzdaniu skúseností a bohatstva, ktoré rozvinuli Cyril s Metodom na Veľkej Morave a vďaka poskytnutiu „know how“ pre šírenie kresťanstva medzi Slovanmi, vzniklo v Konštantínopole významné slovanské stredisko, ktoré šírilo kresťanstvo medzi Slovanmi, ktorí obývali územia patriace Byzancii alebo do sféry jej vplyvu.

Dielo Cyrila a Metoda sa stretlo s veľkým uznaním. Byzantský cisár dokonca zabezpečil pre Metoda ozbrojený sprievod na Veľkú Moravu. Po návrate na Veľkú Moravu sa posilnila Metodova pozícia hlavne medzi obyčajnými ľuďmi a na nejaký čas zavládol pokoj. Ale len navonok. V roku 882-884 sa zhoršili vzťahy medzi Veľkou Moravou a Franskou ríšou, vďaka čomu sa oslabil moc franských kňazov na tomto území. Túto situáciu využil Metod, aby v pokoji dokončil svoje dielo. Okrem iného nadiktoval svojim žiakom preklad všetkých kníh Starého zákona (okrem knihy Makabejských).

Keď Svätopluk uzavrel mier s franským panovníkom Karolom III. (rok 884 po Kr) a s Arnulfom (rok 885 po Kr), znovu sa posilnilo postavenie franského duchovenstva a biskup Viching začal spriadať intrigy proti arcibiskupovi Metodovi. V istom okamihu, kedy biskup Viching prekročil všetky „hranice“, arcibiskup Metod využil právomoc, ktorú mu dávala pápežská bula *Industriae tuae* a biskupa Vichinga exkomunikoval. Následne Svätopluk vyslal Vichinga do Ríma, aby pápež prehodnotil jeho exkomunikáciu.

Aj tu sa ukazuje, na ktorej strane stál Svätopluk. Uzavretiu mieru medzi Svätoplukom na jednej strane a Karolom III. a Arnulfom na strane druhej predchádzala porážka Bulharov a pričlenenie Panónie k územiu Veľkej Moravy. V roku 888 sa však objavili konflikty medzi Veľkou Moravou a Franskou ríšou práve pre toto územie. Po smrti kniežaťa Čiech Bořivoja I. sa stal Svätopluk panovníkom aj tohto územia (zastupujúc neplnoletých Bořivojových synov). O dva roky neskôr jeho nárok na toto územie potvrdil franský panovník a krátko na to Svätopluk pripojil k Veľkej Morave aj Lužice.

Pýcha a pád

Po stopách našej identity V

Napriek neúspechu v Ríme sa odporcovia Metoda sústredení v blízkosti biskupa Vichinga, rozhodli arcibiskupovi naďalej znepriemňovať život a chceli ho odstaviť cez Svätopluka.

Metodova smrť

Keď Metodovi začali slabnúť sily, rozhodol sa vybrať svojho nástupcu a zvolil si Gorazda. V roku 885 (6. apríla) arcibiskup Metod zomiera. Jeho nástupcom sa stal Gorazd, ktorý pochádzal z kniežacieho rodu a jazykovými znalosťami a múdrosťou ďaleko predstihoval svojich franských protivníkov. Vďaka tomu, že pochádzal z Veľkej Moravy (Nitry), bol stúpencom učenia Cyrila a Metoda a vďaka svojmu rodu a schopnostiam, mal predpoklady na to, aby dokázal odolať tlakom z Franskej ríše. Metodovo rozhodnutie bolo veľmi prezieravé. Gorazd mal najlepšie predpoklady k tomu, aby dokázal získať na svoju stranu predstaviteľov svetskej moci na čele so Svätoplukom. Podľa odborníkov je celkom možné, že Metod sa poradil aj so Svätoplukom, ktorý súhlasil, aby sa jeho nástupcom stal práve Gorazd. Samotný Metod o Gorazdovi povedal, že je pravoverný (súčasťou tejto pravovernosti bolo aj odmietnutie západnej náuky o Duchu Svätom), teda že je verným stúpencom diela Cyrila a Metoda. Gorazd bol totiž žiakom Cyrila a Metoda. Po smrti Cyrila bol verným spoločníkom Metoda, s ktorým bol dokonca aj vo väzení. Na základe toho sa dalo predpokladať, že dokáže ďalej brániť a rozvíjať dedičstvo misie Cyrila a Metoda.

Spomením ešte pár faktov, týkajúcich sa smrti arcibiskupa Metoda. Smútočné obrady sa konali v troch jazykoch a na jeho poslednej ceste ho odprevádzali všetky vrstvy obyvateľstva, vrátane jeho protivníkov. Jeho hrob sa doteraz nenašiel. Podľa špekulácií by sa mohol nachádzať v Uhorskom Hradišti, v Sadoch alebo v Mikulčiciach.

Klamár v Ríme

V tom čase (pred a počas smrti Metoda) sa v Ríme odohrávali udalosti, ktoré negatívne poznačili život na Veľkej Morave. Biskupovi Vichingovi, ktorý išiel do Ríma s obavou, či neskončí vo vyhnanstve, sa podarilo presvedčiť pápeža ku krokom, ktoré boli namierené proti arcibiskupovi Metodovi. Ako sa mu to podarilo? V prvom rade v Ríme už nenašiel pápeža Jána VIII. ktorý obhajoval misiu Cyrila a Metoda

a medzičasom zomrel, ale pravdepodobne už pápeža Štefana V. V každom prípade našiel na pápežskom stolci človeka, ktorý nebol „v obraze“. Viching si tiež pomohol falošnými informáciami (klamstvami) o Metodovi a cirkevi na Slovensku, ale aj falošnou bulou *Industriae tuae*.

A tak pápež Štefan V. vydal obširnú bulu *Quia te zelo fidei*, v ktorej tituluje Svätopluka ako „rex Sclavorum“ - teda kráľa Slovanov a v ktorej dáva poučenie Svätoplukovi o tajomstve Svätej Trojice. Predovšetkým však pápež touto bulou dáva Vichingovi moc viesť v pozícii biskupa cirkev na Veľkej Morave. Na konci buly pápež prehlásil Metodove tvrdenia za „bludy“. Tieto tvrdenia však v skutočnosti neboli Metodove, ale Viching ich v Metodovej neprítomnosti označil za jeho výroky. Franské duchovenstvo považovalo Metoda za bludára, a tak sa pokúsili vykresliť ho v tejto podobe pred pápežom. Ako sa im to podarilo?

Quia te zelo fidei, aby vyhnal z Veľkej Moravy žiakov Cyrila a Metoda. Táto bula, napísaná pod vplyvom falošnej buly Industriae tuae, totiž umožňovala, aby tí, ktorí sa odmietnu vzdať používania staroslovienčiny v liturgii, boli vyhnaní z Veľkej Moravy.

Pre žiakov Cyrila a Metoda však bola staroslovienčina nielen dedičstvom,

ktoré vytvorili Cyril s Metodom, ale aj súčasťou ich viery. Preto sa odmietli zrieknuť používania staroslovienčiny, čo využil biskup Viching na to, aby ich vyhnal. Poprední žiaci Cyrila a Metoda boli najprv uväznení. Ale keďže existovalo riziko, že by sa dostali do kontaktu s pápežským legátom a vydali svedectvo, boli vyhnaní za pomoci franskej armády. Mladší kňazi a diakoni boli predaní židovským kupcom, ktorí ich predali na trhu v Benátkach ako otrokov. Niektorí žiaci našli útočisko vo Vislanskom kniežactve a ďalší u Přemyslovcov. Svätopluk sa len prizeral, stal sa hračkou v rukách franských kňazov. Opäť sa ukázalo, že nám chýbajú osobnosti, ktoré by bránili našu slovanskú identitu a dokázali nám vládnuť.

Po vyhnaní žiakov Cyrila a Metoda sa začal proces latinizácie cirkvi na Veľkej Morave. Tým sa postupne dielo a odkaz byzantskej misie dostali do ústrania. Zmena prišla až v roku 893, kedy biskup Viching prešiel do služieb Svätoplukovho nepriateľa Arnulfa a opustil Veľkú Moravu. Niektoré pramene tvrdia, že jeho opusteniu Veľkej Moravy predchádzalo prepuknutie „kauzy“ s falošnou pápežskou bulou, pre ktorú ho pápež uvoľnil z funkcie nitrianskeho biskupa a poveril misiou vo Vislansku. Táto situácia umožnila žiakom Cyrila a Metoda, aby sa opäť pokúsili pokračovať v začatom diele.

Začiatok konca

Ďalšie udalosti mali rýchly, no smutný priebeh. V roku 894 zomiera Svätopluk a na trón nastúpil jeho syn Mojmir II., ktorý požiadal pápeža, aby znovu posilnil cirkevnú nezávislosť Veľkej Moravy. Po odchode biskupa Vichinga za „svetlejšou“ budúcnosťou bol totiž opustený biskupský stolec v Nitre a Veľká Morava sa opäť dostala pod vplyv franských duchovných. Predstavitelia svetskej i duchovnej moci vo Franskej ríši boli dotknutí touto prosbou a tak nechali Franskú armádu vtrhnúť

do Veľkej Moravy a vyplieniť ju. Po jej odchode Mojmir II. obklúčil Svätopluka II., ktorý bol spojencom Franskej ríše, no Franská armáda sa vrátila, vyslobodila Svätopluka II. a vzala ho so sebou do Franskej ríše.

Čo sa týka Svätoplukových synov, po jeho smrti sa Mojmir II. stal novým panovníkom Veľkej Moravy a Svätopluk II. bol nitrianskym kniežaťom. Neprešiel ani rok a vznikol medzi nimi spor, pričom Svätopluka II. v tom čase podporovala Franská ríša. Písomné pramene ešte hovoria o existencii tretieho Svätoplukovho syna, ktorým bol Predslav. Tento dostal do léna oblasť Bratislavy. Po ňom získala Bratislava aj nemecké meno Pressburg, ktorý má pôvod v slovnom spojení Predslavburg, teda Predslavov hrad.

Okolo roku 900 po Kr. docestovali pápežskí legáti na Veľkú Moravu a ustanovili Gorazda za arcibiskupa a vysvätili štyroch biskupov. Katalóg bulharských arcibiskupov potvrdzuje, že Gorazd bol ustanovený za arcibiskupa a Kliment bol vysvätený za jedného z biskupov. Po Svätoplukovej smrti začala Veľká Morava postupne prichádzať o tie územia, o ktoré sa kedysi rozšírila. V roku 894 prišla o územie Panónie, o rok neskôr sa odtrhli Čechy a v ďalšom roku prišla o územie v blízkosti rieky Tisa. Raffelstettenský colný štatút vydáva svedectvo o tom, že Veľká Morava dokázala dlho odolávať starým Maďarom, ktorých v roku 906 viackrát porazila, hoci pri tom s najväčšou pravdepodobnosťou zomreli Mojmir II. a Svätopluk II.

Približne v roku 907 - 908 sa úplne zrútil vojenský a politický systém Veľkej Moravy, čo viedlo k jej zániku. Posledným klincom do rakvy boli tri bitky pri Bratislave, v ktorých Frankovia so Slovanmi bojovali proti Maďarom. Frankovia prehru „rozdýchali“, my už nie. Svoju úlohu pri zániku Veľkej Moravy zohrala aj prílišná rôznorodosť jednotlivých etnických skupín obyvateľstva a absencia jednotiacieho princípu (to je to, čo Svätopluk podcenil). Následne sa počas 10. storočia sformovali na území Veľkej Moravy ako nástupnícke štáty České kráľovstvo a Uhorsko. Nasledoval proces latinizácie veriacich na tomto území, ktorý zatlačil odkaz Cyrila a Metoda do úzadia, až na oblasti dnešného východného Slovenska, obývané Rusínmi, ktorí zostali tomuto odkazu verní. Pravdepodobne sa ešte nejaký čas udržala aj pôvodná cirkevná hierarchia. List mohučského arcibiskupa Willigisa z 28. apríla roku 976 po Kr. hovorí o existencii moravského biskupa... .

Tomáš Hupka

Kým Viching čakal na audienciu u pápeža, oprášil staré kontakty, ktoré získal už dávnejšie počas svojho pobytu v Ríme. Dozvedel sa, že sa stratili viaceré dokumenty, medzi nimi aj originál pápežskej buly Industriae tuae. Pre Vichinga nebolo problémom podplatiť pisárov pápežskej kúrie, aby vyhotovili falzifikát, ktorý sa tváril ako originál. Pápež Štefan V. bulou Quia te zelo fidei zakázal používanie staroslovienčiny pre bohoslužobné účely. Jedinou výnimkou bola komnosť po prečítaní evanjelia v latinčine, kázať v staroslovienčine. Vichingovi nepomohlo pri jeho nečestných zámeroch len to, že Metod sa nemohol brániť a že chýbal oficiálny dokument, ale aj to, že bol oficiálnym Svätoplukovým vyslancom.

Ironiou je, že keď vznikala bula Quia te zelo fidei, arcibiskup Metod zomieral. Až po jej napísaní prišla do Ríma správa o jeho smrti, ako aj ďalšie informácie, ktoré spochybnili Vichingovo svedectvo. Do Ríma totiž dorazil sprievod, ktorý požadoval uznanie Gorazda za nástupcu tak, ako si to želal arcibiskup Metod. Tento sprievod tvorili žiaci a stúpenci diela Cyrila a Metoda, a tak nemali problém vysvetliť a priblížiť to, čo Viching povedal či zamlčal. Pápež v snahe dopátrať sa k pravde vyslal na Veľkú Moravu biskupa Dominika, svojho legáta, spolu s kňazmi Jánom a Štefanom, aby zistili, čo sa naozaj stalo a kto má pravdu.

Vichingove „čistky“

Biskup Viching počas svojho pobytu v Ríme nedosiahol ustanovenie seba za arcibiskupa, ale len ustanovenie do funkcie administrátora. Tieto udalosti sa odohrali ešte pred príchodom pápežského legáta na Veľkú Moravu. Pápež nemohol ustanoviť Vichinga za biskupa, kým nerozhodne o ďalšom osude Gorazda. Čakalo sa, či pápež potvrdí Metodovu voľbu Gorazda za svojho nástupcu. Viching o tom vedel, preto sa rozhodol konať. Pred príchodom pápežského legáta využil bulu

V predchádzajúcich číslach časopisu Slovo z Britskej Kolumbie sme uverejnili prvé 4 časti seriálu „Po stopách našej identity“ od pána Tomáša Hupku, ktorý je jedným z najaktívnejších blogerov na www.tyzen.sk. Boli to časti Prvé dotyky kríža (12. číslo), Misia dvojkříža (13. číslo), Zápas o novú provinciu (14. číslo) a Zápas o moc (15. číslo). V tomto čísle uverejňujeme skrátenú piatu

časť, Pýcha a pád, ktorú môžete tiež nájsť v plnom znení na <http://blog.tyzen.sk/tomas-hupka/>, odkiaľ sme príspevok prevzali s dovolením pána Tomáša Hupku, za čo mu vyslovujeme srdečnú vďaku. Predchádzajúce časti seriálu si môžete tiež pozrieť na <http://www.sk-bc.ca/kiosk>.

Jožo Starosta

Spev vplyva na pocity človeka.

Každý národ má svoje ľudové piesne. Kedy, ako, prečo, pri akých príležitostiach vznikli? Právom možno povedať, že sú také staré ako sám národ. Vznikali už dávno, pradávno, ešte v období kočovného života, no najmä potom, keď sa kmene začali usadzovať, stavať si obydlia, obrábať pôdu, niekde len tak jednotlivo, roztratené, vo forme lazov, inde si viac rodín pospolu vytvárali osady. Stavali sa roľníkmi.

Na Slovensku to bolo až po vzniku Veľko-

vojnu, či pri pasení dobytká. Dali im krásne myšlienky i priliehavé melódie a upravili do veršov a rýmov.

Ako sa uchovali?

Mnohé z nich sa uchovali prenášaním z pokolenia na pokolenie iba ústnym podaním. Keďže v dávnej minulosti neexistovala ešte nahrávací technika, veľkú zásluhu na tom, že ich ešte tak veľa máme, patrí ich usilovným zberateľom a milovníkom ľudových piesní, ako básnik Ján Kollár, učiteľia Ján

Piesne ľúbostné

Takú som si frajerôčku zamiloval ... Láska, Bože, láska, kde tá ľudia berú ... Šalena ja bula, že ja ce ľubila ...

Piesne rozlúčkové

A od Prešova v tim poľu, ňešeše Jančik na koňu... Dobrú noc, má milá dobrú noc, nech ti je sám Pánboh na pomoc...

Piesne preklínajúce

Bodaj ce mily moj zjasna Perun zabil ... Bodaj by vás, vy mládenci, čerti vzali ... Mal som milú, už ma nechce, nech ju za to Pánboh tresce...

A tak by sme mohli spomenúť piesne s nesplnitelným želaním, piesne sobášne, žartovné, závistlivé, ohováracie, prekáracie, smútočné a iné.

Zdá sa, že sa ľudová pieseň začína vytrácať zánikom niektorých osád a dedín odchodom mládeže do miest za prácou, ale aj preto, že sa do popredia tlačia rôzne naše i cudzie moderné piesne, ktoré však nemajú dlhú trvácnosť.

Veľkú zásluhu na popularizácii slovenských ľudových piesní majú rôzne folklórne súbory, ktoré sú v mnohých slovenských obciach a mestách, pri niektorých závodoch, ale aj TV relácie (napr. Kapura). Najväčšiu zásluhu na popularizácii majú súbory SEUK a Lúčnica, ktoré svojimi úspešnými vystúpeniami bavili obecnosť na všetkých kontinentoch. To všetko je záruka, že ľudovej piesni na Slovensku nehrozí zánik, aj keď sa v domácnostiach menej spieva než pred pol storočím. Málokto má národ slovenský (viac ako 50.000). To nás teší a sme na to hrdí.

Autorom pôvodného príspevku je Andrej Štelmák, Slovakia, Sliach. Skrátil Jožo Starosta. Autorom ilustrácií je pravdepodobne Jožo Cincik. Sú prevzaté zo zbierky piesní, ktoré zostavil Otec Krasňanský r.1984.

Čo-to o vzniku slovenských ľudových piesní

Motto: Spievajte si, spievaj, spevavé stvorenie, veď je spev najmilšie tvoje potešenie.

moravskej ríše, ale najmä za vlády Ondreja II. (1205-1235) teda, keď lazy, obce a neskôr aj mestá, mali už svoje názvy, a objavovali sa už o nich aj piesne napr.:

Na laze, na laze, na zelenom laze, videla má milá uhrať peniaze...

Ja parobek z Kapušán, ňemám ženy, lem som sám...

Z Východnej dievčatá, čím sa umývate, že vy vaše líčka vždy červené máte...

Trenčín, dolinečka, pekná rovinečka, po nej sa prechodí moja frajerečka...

Skalica je pjekné mjesto, prez ňu chodníček, vyprovod' mňa, moja milá, svíti mjesíček...

Čo vieme o ich tvorcoch?

Ni. Nepoznáme ich. Nikde sa o nich nedozvieme, nedočítame. Zmieňuje sa o tom aj táto pieseň:

Spievanky, spievanky, kdeže ste sa vzali, či ste z neba spadli, či ste v háji rástli.

Z neba sme nespadli, v háji sme nerástli, ale nás mládenci a dievčence našli.

Oni ich však nenašli, len vymysleli, pri tanci, na muzike, pri práci, lúčení, na svadbe, pri prekáraní sa, na zbojoch, pri odchode na

Kadavý, Karol Ruppeld, hlavne mimoriadne aktívny profesor Karol Plicka, ktorý ich počas svojho života zozbieral okolo 40.000.

K novším zberateľom, ktorí navštívili stovky obcí a osád a nahrávali si nové a nové piesne, pričom niektoré aj sami upravili, patria Pavol Tonkovič, František Poloczek, Teodor Hirner, Ján Gallo, Ondrej Demo a ďalší.

Motívy ich vzniku boli pestré, bolo ich veľa a súviseli s dobou a spôsobom života obyvateľov. Uvádžam niektoré z nich.

Piesne o meste

V tej Hriňovej kostol maľovaný, chodí doňho dievča spod Polány... Od Prešova dražka nova, stromkami je sadzena... Nitra, milá Nitra,...

Piesne vojenské

Ide verbunk, ide hore Košicami... Keď ja budem maštrovať, milá má ... Keď sa Jano na vojnu bral ... Na Dunaji šaty perú a vojaci maštrujú ...

Piesne pastierske

Pásol Jano tri voly u hája ... Páslo dievča pávy v tom zelenom háji ...

Stewardship Awards

Arcibiskup vancouverskej arcidiocézy, Michael Miller, odmenil aktívnych farníkov z 27 farností za ich dlhodobú službu svojej farnosti, za to, že obetovali svoj čas, talent aj finančné prostriedky (3 Ts – Time, Talent, Treasure) pre dobro svojej farnosti a spolufarníkov. Zo slovenskej farnosti sv. Cyrila a Metoda v New Westminsteri bol vybratý a ocenený pán Ed Starick, ktorý je okrem iného, aj aktívnym prispievateľom do nášho časopisu.

Z miestnych "katolíckych novín", B.C. Catholic, vyberáme:

The Archdiocese of Vancouver presented stewardship awards on the feast of its principal patron, Our Lady of the Rosary, October 7, 2012 in Holy Rosary Cathedral in Vancouver.

At the end of Mass the presentation of stewardship awards acknowledged 27 men and women from parishes throughout the archdiocese. „These men and women deserve recognition,“ said Archbishop Miller.

„I know that they are not alone in deserving this honour. I hope they are proud to represent thousands of faithful stewards day in and day out, year after

year giving of their time, talent, and treasure to our church.“

Ed Starick, a parishioner of the Saints Cyril and Methodius Parish in New Westminster, was one of the awardees. He received the reward for providing hours of exceptional bilingual (Slovak and English) service in time, talent and treasure to the Slovak Parish. He has served as lector in English and Slovak throughout all the years of Sts. Cyril and Methodius Slovak Parish in New Westminster.

He is regular emcee (MC – Master of Ceremony) or featured speaker at parish functions and is Project Advance co-ordinator. A retired school teacher, he helped the current pastor learn how to read and speak English and assist him in numerous ways including accompanying him to a senior home for 10 years. He transports visiting priests from Slovakia from and to airport and helps them to develop their English-speaking skills.

Ed Starick je tiež častým prispievateľom do časopisu Slovo z Britskej Kolumbie. Píše spomienkové príspevky, v ktorých nám približuje históriu našich predchodcov ako vo farnosti sv. Cyrila a Metoda v New Westminsteri, v oblasti Veľkého Vancouveru, tak aj v celej Britskej Kolumbie. Aj v mene redakcie nášho časopisu a v mene jeho čitateľov blahoželáme Ed Starickovi k jeho vyznamenaníu a ďakujeme mu za jeho obetavú prácu pre dobro slovenskej komunity.

Jožo Starosta

Ed Starick, vstrede, s vancouverským arcibiskupom Otcom Michaeom Millerom, vpravo a so správcom fary sv. Cyrila a Metoda v New Westminsteri Otcom Jurajom Kopanickým, vľavo.

Každá farnosť sa chce pochváliť aj svojou zástavou. Jednou z najstarších bola zástava Slovenskej farnosti sv. Cyrila a Metoda v New Westminsteri, ktorá pochádza asi zo 60-tych rokov minulého storočia, obyčajne „odpočívá“ v zákrtíli kostola a reprezentuje slovenskú farnosť iba pri významných príležitostiach. Naposledy ju farníci niesli pred 24 rokmi pri návšteve matky Terezy vo Vancouveri v r.1988

SLOVANIA.

Upravil: S. Furdek.

Rev. Stefan Furdek bol slovenský rímskokatolícky kňaz, spisovateľ a národný buditeľ. V USA patril k najvýznamnejším slovenským prisťahovalcom vďaka jeho krajaňským, spolkový a kultúrno-spoločenským aktivitám na prospech slovenskej komunity.

Od roku 1882 sa natrvalo usadil v USA, kde dokončil teologické štúdiá a pôsobil ako katolícky kňaz v Clevelande. Roku 1890 sa stal predsedom prvého slovenského spolku - Prvej katolíckej slovenskej Jednoty, jej základňu postupne tvorilo viac ako 100-tisíc členov.

Je zaujímavé, že v kalendári 1.katolíckej slovenskej Jednoty z r.1915, ukážku z ktorého uvádzame vyššie, je 15 článkov, príspevkov, príbehov, z ktorých 14 napísal Rev. Štefan Furdek. Príprava kalendára mu trvala pravdepodobne podstatnú časť r.1914. Dá sa predpokladať, že v tomto kalendári, v 14 príbehoch a úvahách, zanechal Rev. Štefan Furdek svoj odkaz budúcim generáciám slovenských emigrantov. Zomrel totiž 18.januára 1915. Možno držal v ruke výtlačok Kalendára 1915, možno nie. Nech mu je "zem americká" ľahká.

Citáty z kalendára vybral a krátky záver pripísal Jožo Starosta

Starí Slovania drobili sa na rodiny. Syn sa oženil, ale ostal bývať s otcom. Deéra sa vydala, neodšla z rodiny s manželom. Gazdovali s rodičami spolu. To bol jeden rod. Nikde menoval sa taký rod zá-

23. mája 2012 prebehla nielen všetkými významnými novinami Britskej Kolumbie, ale aj rozhlasom a televíziou správa o doteraz v histórii najväčšom finančnom dare, ktorý dostalo Stredisko pre výskum rakoviny v Britskej Kolumbii - 21.4 miliónov kanadských dolárov.

Tento samotný akt je veľmi pozoruhodný. Čo však môže v srdci každého Slováka zarezonovať hrdosťou je skutočnosť, že za týmto neslýchaným finančným darom je tvrdá práca slovenského emigranta Jána Jambora.

V minulom 15. čísle sme uviedli 1. časť rozhovoru s Jamborovým vnukom, pánom Williamom McCarthy. Dozvedeli sme sa kde sa Ján Jambor narodil, kedy prišiel do Kanady a aké boli jeho začiatky. V tomto čísle pokračujeme 2. časťou tohoto rozhovoru.

Kto bol Ján Jambor? (2) Who was John Jambor?

Do you have special memories related to these pictures?

On this picture over there, when I was a young boy, I did not recognize at first that those were my grandparents; they look like models.

Here is my grandmother the year before she passed away; my grandfather had a bout of cancer himself, but that was the one sad thing in his life and mine. She lived only to 58 and that's not fair.

On this picture is my late mother, who died too young too; that is my son John, and me. My grandfather

had a stroke just after John, his namesake, was one year old. He came over and was in good spirits, good health, plays with his great-grandson for the day and few weeks later had a stroke... So that's very special picture.

This is the building we are sitting in over there. My grandfather became a realtor, residential and then commercial and when I started working we worked on projects together, I got my own business looked after his affairs. You can see my business card all my credentials on it, but this man, with 3 years education, was the sharpest, wisest, best man you would ever meet. All that basically was the attention to details, reading and studying. You know I can go to university and pick up courses, but he had to be self-taught and just very, very disciplined.

What are the first or earliest stories or events that you remember about your grandparents?

Just, basically, they were my grandparents. Grandma was very open and loving; grandpa, you had to earn his respect, even as a little kid. I just remember at a very early age being with them on weekends. And grandpa would take my hands and say we were going to go over to a property and pull some weeds or cut the grass or work. That is biggest lesson and blessing that I got from him, that everything comes from work. I thought it was normal that a grandson would go to spend the afternoon or the morning with grandpa and do some work. The job was not finished until you sweep up and you clean up the site and you oil down the tools and then you could have a break and go back home and play in the backyard and be like little kid again and then grandma would make a lovely dinner. I just felt to be loved and secure.

What is most valuable wisdom you learned from your grandpa? Or something like a golden nugget that you would carry through your whole life?

The slogan that I came up which was based upon his life and which you saw was "Work hard, live well, and give back." And that sums it up. Work is a responsibility; if you want something, work for it. Never ask people something to do for you that you can do yourself, and if you work hard you should be able to enjoy the fruits of your labour. And then if you do well you have responsibility to give back. And "to give back" doesn't have to be anywhere near the scale that we were able to do, just be good citizen.

All he wanted from Canada was freedom and opportunity. He had tremendous faith in himself and faith in God and he believed that if he was just afforded a fair chance, then his life and his destiny would be his own. That is really what I try to follow, because the old ways are the best ways. I would look back and see how this man lived. I look at his family, when he met grandma and they had kids and follow what he said, "I am responsible for them, they are my responsibility, and if they learn anything we can give them they will do well in their own life". And just the very basics, he was very humble, what you saw was what you got. If you saw him show up, he always had his hat; dressed, but sometimes casual. He and I, when we would do our work, people would not know us from the workers. And that's the way how it is. Do everything humbly, but do it well.

Did your grandfather visit Slovakia?

Yes, although he was always little bit worried about going back because of communism. He and grandma went back in 1958. They could already see the industrialization and the soviet-isation and all that. They had planned to go again, but 10 years later my grandmother got sick, so he and I talked about going

together but never got there. He basically said to me "when you go there just go and look for a Jambor".

As I look around your office I almost cannot see the walls. Why do you have so many pictures on them?

As I said it inspires me and it keeps me focused. When I look and I see where I came from and where I hope to go I just find it comforting to have them with me when I work. My mother, my uncle, and my grandparents are gone now, but I just like those reminders, you can see there is a blend of them with my own family, there is the continuity.

What is meaning of "Scientia est potestas, enixe labora, bene vive"?

That is my little flag, I designed it, that is the McCarthy flag. I will explain: green for the land, blue for sea and sky, white for purity; I'm proud of my faith so you have your cross there; the stag is heraldic of McCarthy, I am Irish Slovak and you have the little maple leaves for Canada. The top line is "knowledge is power", and the bottom one is "work hard, live well".

Why Latin?

I like Latin, I go to Westminster Abbey quite a bit. I love the old traditional Latin, I just like the continuity of that language.

What is the Jambor/McCarthy Legacy?

It is very simple, it goes back to everything: work hard, live well, and give back. John Jambor was an immigrant who believed he owed a debt back to Canada.

From the day I was born he said everything flowed because we have given a chance to Canada, if you have chance in freedom you work hard, you keep your nose clean, you be a good citizen and if you are able to do anything in return you do it. It can be simple, be a blood donor, coach a sports team, do something with your church group, anything. In our case we are able to do something extraordinary, but the legacy is just simply this. This country was built by those people who were afforded the chance to come here. And he is the epitome of it.

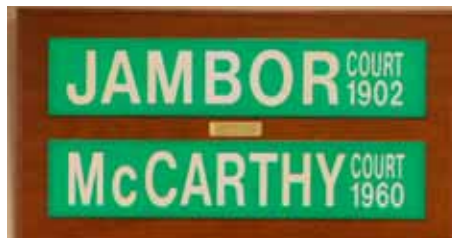
You got a lot of publicity in May this year. Gift of \$21.4 millions does not happen every day ...

If there is one thing we don't like, it's to publicize what we do. I was uncomfortable with a lot of the publicity, but look: people have to know about the BC cancer agency and about its needs, it's a world class organization. The other thing too is a lot of people do

not realize there are these vehicles that you can use to do something with what you might have acquired. So it was always „give back“, and that was what my grandfather instilled upon me, just be of benefit to your country.

What is the Jambor Rose that is a symbol of Jambor/ McCarthy legacy?

OK, my grandfather was great rosarian, a gardener. He always gardened; he liked to grow things like garlic, kale, lettuces, carrots, etc... but he loved roses. Circumstances arose that there is Brad Jalbert, a very good friend of mine, at Select Roses in Langley. He is hybridizer, which means he breeds and creates roses, and so, in honour of my grandfather, he bred that red rose there and that is the "Jambor rose", a permanent memorial to my grandfather. He would ave been very proud and very touched because he loved roses.

There are also two streets in Burnaby named after my grandfather and myself. The following picture was circulated in media in May after announcement had been made that the Jambor/McCarthy Legacy donated \$21.4 mil to the BC Cancer Foundation. What crossed your mind at this moment?

This picture would be taken right after the video about my grandfather, about the Jambor/McCarthy Legacy and about the donation, had been shown for the first time. Here is also Doug Nelson, the president of the foundation. This would be right after the presentation, because we are clapping.

I think about my grandfather. When he and I decided that we would set up a plan for The Jambor/McCarthy Legacy, he left me to create the plan, to grow the plan. I personally worked hard and we exceeded it many times over. And if grandma and grandpa, my uncle and my mother, if the 4 Jambors were there they would all say that "We are proud of you, Bill". And my grandfather would have said to me alone, "You did what was expected of you and what you were capable of." And that's how he would talk. I sensed that on that day.

Do you feel like being a half Slovak?

Oh, yeah. I feel that I have got interesting heritage. Proud of the Irish side; small country with lots of ups and downs, but a very proud and interesting history. I love the sound of McCarthy, it's not bad name. But I obviously identify with the Slovak side because of my mother and my grandparents. And again I consider myself part of the Canadian mosaic. Slovak and Irish, I figure I have got the best of both worlds.

My grandfather would always correct me, though, and he was never hyphenated Canadian. You could never call him a Slovak-Canadian, he would say "I am Canadian", "always reinforce that we are Canadian",

"we are proud of our Slovak heritage but we are Canadian". That is the perspective I come from. I kind of like the fact that I can look at the map and say my forebearers came from here, Ireland, and over there, Central Europe.

Do you currently follow what is happening in Slovakia? Have you watched the world hockey championship in which Slovakia beat Canada?

You know, actually, I was talking to my son about that. It's amazing what a small country does. And you know, if the Czechs and the Slovaks had a state together, with the athleticism in both of those, you just look at their soccer teams, look at their hockey teams; they'd be unbeatable. But the Slovaks are

good underdogs, with a lot of skill and talent so, you know, we cheer for our Canada, but we are not surprised when Slovakia gets a good result.

Do you speak some Slovak?

No. You know that's kind of interesting because when my grandmother came over, she could only speak Slovak. My grandfather, wasn't quite harsh but he said "You're Canadian now. You have to learn French or English." And he would not permit the Slovak to be spoken at home. But if grandma and grandpa ever had a disagreement in front of me, they would switch to Slovak. And I would see them standing there and I could hear the dialect, and they would look at me and say ".....Bill.....". When I asked my grandfather about Slovak language, he basically said, "Well, I don't know if you have a gift for languages" (and I didn't), "but learn to speak English and French as well as you can, because those are the languages of your country." And you know, maybe I should have pushed it a little more, but he never spoke to me Slovak, so that was the thing. I'm lesser for it, but that's the way it went.

Thank you for sharing your memories, Mr. McCarthy.

My pleasure.

Questions asked by Jozef Starosta.

Po rozhovore s pánom McCarthyom som navštívil neďaleký cintorín, kde svoj večný sen snívajú manželka Jamborovci, Ján a Jolana, rodičia z východného Slovenska, ktorí svojím životom, prácou a výsledkami širili dobré meno Slovákov v Kanade. V ich Slapajach kráča dnes ich vnuk, William McCarthy, ktorému aj touto cestou ďakujeme za jeho spomienky na starých rodičov.

Slávik a medovníky

Čo má spoločné Slávik s medovníkmi? Tiež som nevedela, pokiaľ som nesretla jemné milé žieňa, ktoré mi to vysvetlilo. Najprv som mala možnosť vidieť jej nádhorne zdobené medovníčky a potom som videla vystúpenie ľudového súboru Slávik. Ako medovníčky, tak súbor sú prácou jej rúk a umu. Krása cukrových ornamentov hladká srdiečko a počuť odobierkové piesne, či vidieť tancovať dievčence v starodávnych krojoch rozozvučí kdesi čosi úplne v samom vnútri človeka. Tak som sa zoznámila s Renátou Francistyovou. Zaujalo ma jej nadšenie pre slovenský folklór, jej precízny prístup ku všetkému čo robí. Vidí pred sebou svoj cieľ a s trpezlivosťou, láskou, úsmevom a nikdy nekončiacou prácou, dláždí cestu priamo k nemu.

Renátka, ako a kedy si tá získal slovenský folklór?

Folklor si ma získať nemusel, ja som sa do neho narodila. Prostredníctvom ľudových piesní som sa vlastne učila rozprávať. Spievať desiatky piesní som vedela už vraj ako dvojročná. So spevom som pokračovala a aktívne pravidelne vystupovala už od škôlky. Ako jedna z pár dievčat v obci, som pravidelne spievala počas svadobných obradov, krstín, rôznych výročí sobášov, na oslavách a zasadnutiach organizácií obce. Vtedy som ešte nevedela, že "volunteerujem". Brala som to ako svoju povinnosť, a tak som už od mala odovzdávala kopec času svojej komunite. Základnú školu som každoročne úspešne reprezentovala na niekoľkých regionálnych speváckych súťažiach. K tomu som pridala účasť vo folklórnom súbore, divadlo a mnohé ďalšie aktivity. Mrzelo ma, že týždeň nemá viac dní, lebo som mala každé popoludnie inú aktivitu a lákalo ma toho ešte viac. Škola, teda veľká časť z nej, bola pre mňa úžasným, dobrodružným svetom nových poznání a skúseností.

Okolnosti, v ktorých som rástla sa iste tiež zaslúžili k vrasteniu folklóru priamo do môjho srdca. Vyrástla som v stredoslovenskej dedinke Pliešovce. Vychovali ma starí rodičia a prastarká. Bola to posledná generácia lazníkov, gazdov, ktorí ešte zažili pokrokom a globalizáciou nepoznačený spôsob života. Mala som jedinečnú možnosť byť svedkom zvyškov tohto komplexného systému, spôsobu ľudskej existencie, ktorý bol generáciami našich predkov geniálne evolovaný ako systém harmonického súžitia človeka a zeme/ prírody, členov rodiny a blízkej komunity. Každodenná existencia človeka, starostlivosť o živobytie, boli úzko späté a popretkávané s kultúrou, umením, tradíciami a ľudovými zvykmi, priamo napojenými na odkaz, vedomosti a skúsenosti našich predkov. Komunity roľníkov boli takmer nezávislé, sebestačné a podľa môjho názoru takmer dokonale fungujúce, nebyť vonkajších vplyvov spôsobených vládnucimi vrstvami, ako napríklad vojny, priemyselná revolúcia a rôzne iné dôsledky vonkajších politických diania a nástupu globálneho "pokroku".

Vyrástla som v dome, ktorý postavil môj starý otec s rodinou z kameňa, ktorý si sami vlastnoručne v hore nalámali, priviezli a okresali. Na rozdiel od mojich rovesníkov, ja som v dome nemala záchod, ústredné kúrenie, televízor, pračku, ba dlho ani také samozrejmosti ako teplú vodu, umývadlo, chladničku. Keď som sa prebúdza za zimných dní, na strope sa ligotal srieň. To ale nebol problém, lebo som spala pod perinou veľkou ako hora, ktorú moja starká nasypala tým najlepším perím z našich husí a kačiek. Namiesto televízie som po večeroch počúvala rozprávanie mojich starých mám. Prastará mama bola výborná rozprávačka a krásne spievala. Ráno som sa roky budievala už o štvrtej hodine a natešene utekala do kuchyne šuchnúť sa k prababke pod perinu. To bol jediný čas, kedy sa nepocháňala za prácu a bola tam iba pre mňa, počas ranného ticha, ničím nerušeného času starých príbehov a piesní. Práve vďaka nej som porozumela tomu, že tu nejde len o krásu piesní, tancov, krojov, tradícií. Že ide o puto, vzácné, živé napojenie na našich predkov, ktoré, ak sa raz pretrhne, nikdy nemôže pretransformovať vzdialenú vedomosť, zážitok a pocit v plnej sile. Preto dnes prestávame plne rozumieť zmyslu slov v ľudových piesniach, porekadlám, dôležitosti zachovania presnej podoby krojov. Preto nedokážeme prežívať staré tradície spôsobom akým to vedeli celé generácie pred nami.

Ako teenager som sa ľutovala a trápila kôli skromným podmienkam, v ktorých som rástla. Porovnávala som sa so svojimi spolužiakmi. Brala som veľmi osobne ich posmešky.

To, že moje detstvo bolo pre mňa výnimočným darom, mi došlo až oveľa neskôr.

Tvoj záujem to nie sú len tance, ale slovenské zvyky ako také. Kde čerpáš inšpirácie a vedomosti o slovenských tradíciách?

Keby som mohla vrátiť čas, išla by som študovať etnológiu. Mám kopec kníh o Slovensku, jeho histórii, tradíciách a ľudovom umení a mám dlhý zoznam ďalších, o ktorých snívam. Učím sa za chodu a práve Slávik je mojou veľkou motiváciou.

Bolo ťažké nájsť vo Vancouveri šikovné dievčence ochotné tancovať ľudové tance?

Niekoľko by si mohol myslieť, že práve tým, že sme vystažovalci dokazujeme, že nemáme veľký vzťah či potrebu k folklóru. Opak je pravdou. Práve tu som spoznala veľa ľudí, ktorí folklór milujú a veľmi si vážia dedičstvo svojich predkov. Niekedy, keď sa pozeráte na prekrásne umelecké dielo, musíte odstúpiť a pozrieť si ho z diaľky, aby ste ho pochopili. Tak je to aj s nami. Diaľka nám umožnila skutočne uvidieť, čo máme doma.

Čo sa týka Slávika, mnohí by sa k nám radi pridali, ale bohužiaľ, súčasný životný štýl nás natoľko zotročuje, že účasť v súbore je takmer prepychom. Udržia sa len tí, ktorí skutočne chcú a dokážu obetovať veľa času, námahy a majú podporu rodiny, prípadne ústretového zamestnávateľa. Odmenu nám je dobrý pocit z aktívne a tvorivo stráveného času, ale aj z toho, že sa aspoň týmto málom podielame na prezentácii našej domoviny v zahraničí a udržiavaní ľudových tradícií, čo je veľmi dôležité hlavne pre naše nové generácie vyrastajúce v cudzine.

Skôr než som vedela, že si založila tanečný súbor Slávik, sa mi tvoje meno spájalo s nádherne zdobenými medovníčkami. Je to opäť kúsok ľudového umenia na Slovensku známeho už v 16. storočí. Inšpiruješ sa starými vzormi alebo sú tie krásne ornamenty tvojou kreáciou?

História medovníčkov na Slovensku siaha oveľa hlbšie do našich dejín. Už v písomných dokladoch z roku 1379 sa píše o Bratislavských (Prešporských) medovníkároch ako o daňových poplatníkoch, čiže tradícia musela byť už nejaký čas živá. Ja zdobím perníčky 17 rokov. Zo začiatku som hľadala motiváciu v starých výšivkách a v práci iných medovníkárov. Postupne som si vytvorila svoj vlastný štýl, aj dizajny medovníčkov. Keď mi niekto dá predlohu, podľa ktorej mám medovník skopírovať, nedarí sa mi. Najradšej realizujem vlastné projekty.

Mnohé slovenské gazdinky sa každoročne na Vianoce pokúšajú upiecť túto tradičnú pochúťku. Čerpajú z vlastnej súsenosti, raz sú tvrdé, raz príliš svetlé,

alebo hrubé, alebo popraskajú. Dáš nám recept na dokonalé medovníčky?

Mrzí ma, ale dokonalý recept nepoznám. Recept samotný nestačí. Treba k tomu značnú skúsenosť. Nie je jedno, ako sa cesto miesi, koľko hodín stojí, ako sa valká, akú má teplotu, vlhkosť vzduchu, ako a kedy sa medovníčky potierajú a čím. Trvalo mi dlho, kým som "vychytala muchy" a naučila sa dostať to najlepšie z môjho receptu. Mám ale jeden, všeobecne známy a populárny recept, ktorý vo väčšine prípadov funguje veľmi uspokojivo.

Priznám sa, že nepoznám veľa ľudí tak nadšených pre slovenskú ľudovú tvorivosť ako si ty. Je výnimočné vidieť pôvabnú mladú ženu, ktorá dokázala postaviť most z čípiek od Tatier až k Skalistým Horám a preniesť cezeň kus slovenskej histórie. Viem, že spievaš, tančuješ, tvoríš medovníčky, ostáva ti čas ešte na niečo?

Napĺňa ma každá tvorivá činnosť. Mám rada záhradníčenie, rada dizajnujem malé záhradky (samozrejme v štýle našich starých mám: žiadne zelené kríčky a kamienky, ale

celý rok kvitnúce hriadky), rada fotím, aj keď len laicky. Láka ma tiež písanie, maľovanie a práca s hlinou. V minulosti som veľa pletla, háčkovala a šila, robila som makramé, čo sa mi dnes hodí pri oprave krojov. Milujem kolieskové korčule, bicyklovanie, plávanie a prechádzky prírodou, ale časovo sa k tomu už nedostávam.

Na záver sa chcem spýtať už len týchto pár otázok. Momentálne má Slávik v repertoári ukážku tradičnej odobierky. Chystáš niečo nové? Kde budeme môcť vidieť súbor Slávik najbližšie? No a samozrejme, kde si budeme môcť zamaškrtiť a poobdivovať tvoje medovníčky?

Keď som snívala o Sláviku, zaumienila som si, že Slávik nebude prezentovať iba tance a piesne. Chodila som po rôznych festivaloch a snažila som sa porozumieť, ako vlastne vnímaním vystúpenia iných národov. Prišla som na to, že by som chcela prezentovať krásno nášho kultúrneho dedičstva s čo najväčším záberom, nielen prostredníctvom tanca a hudby, ale aj tradícií a umožniť divákovi nahliadnúť hlbšie a porozumieť.

Aj preto sa napríklad zameriavam na nákup starých, autentických krojov, ktoré sú poslednými dôkazmi vrcholnej podoby ľudského oblečenia vytvoreného našim ľudom. Novšie podoby krojov sa zjednodušovali a umelecky degradovali. Tí, čo menia podobu krojov si asi neuvedomujú, že svojvoľne menia ich zmysel, význam a odkaz našich predkov, a tým oň ochudobňujú ďalšie generácie (a prispievajú k všeobecnému zmätku).

Chcela by som pre súbor zadovážiť projektor, aby sme mohli počas vystúpení premietat preklady slov piesní, vysvetlenia v angličtine, ale aj obrázky architektúry, krajiny, skrátka, naplno využiť možnosť sa prezentovať a ukázať čo najviac, samozrejme, nerušivou formou, vzhľadom k vystúpeniu.

V budúcnosti by som chcela dokončiť a uceliť naše vystúpenie "Svadba", pridať nové tance, spevy, zvyky. Ucelený program by sme mohli použiť aj na získavanie prostriedkov pre súbor. Napríklad aj ponúknutím tohto programu na skutočných svadbách s čepčením nevesty a podobne. Ale to je ešte vo hviezdach. Nápady sú, ale čas a prostriedky sú obmedzené.

Najbližšie vystúpenie máme 2. decembra v Jewish Community Center, kde bude "The Best of Slavic Folklore Concert". V priebehu mesiaca plánujeme Fundraising, kde si môžete prísť ozdobiť medovníčky, ofotiť sa v kroji, či zatancovať si ľudový tanček. Samozrejme, nebudeme chýbať ani na "European Festival". Medovníčky si môžete zakúpiť na "Vianočnom trhu", poriadanom Českou a Slovenskou asociáciou, 25. novembra 2012, alebo vybrať a objednať na mojej webovej stránke: www.fromtheheartofeurope.com.

Nakoniec by som sa rada za seba i Slávik poďakovala za úžasnú podporu a povzbudenie, ktoré dostávame od našej komunity. Ďakujeme, ste hnacou silou do našich motorov!

Rozhovor pripravila Svetlana Bárdošová

Drahé deti moje, Cyrko, Vierka, Vladko a Marienka! Neraz za zimných pochmúrnych večerov, keď nám skučiaci vietor metal sneh do okien a keď sme v našom bystrickom byte spolu sedávali pri otvorených dvierkach krbu a keď sme spolu obdivovali tancujúce plamienky ohňa, prosievali ste ma: „Otecko, porozprávaj nám, ako to bolo u vás voľakedy, na vašej dedine, keď si bol malý.“

Mnohé zážitky zo svojho detstva som vám už vyzrozprával a teraz na koniec, po mnohých životných trampotách som sa rozhodol, že vám pre upomienku opíšem beh svojho života, aby ste vedeli, ako sa žilo za nášho detstva, v našej mladosti, za našich štúdií a za nášho života plného trampôt, bojov, slávy, úpadkov a plného prevratných udalostí. Píšem to aj preto, lebo som sa tohto života v plnej miere zúčastňoval, a píšem to najviac preto, aby ste mohli porovnávať svoj život s mojím životom a so životom mojej generácie, a aby ste vedeli posúdiť naše činy.

Priadky sa prerušili, páračky sa minuli, dom stíchol v podivnom očakávaní a za tajuplných príprav konečne svitol túžobne očakávaný „Štedrý deň!“

Ráno sme vstávali v rozrušenej nedočkavosti. „Deti, oblečte sa teplo, natiahnite do číziem teplé onuce. Ideme hľadať vianočný stromček do hory!“ Kričali sme a skákali s radosťou: „Ideme do hory, ideme si hľadať vianočný stromček! Stará mať nám pomáhala pri obliekaní, nabalila nám jedlo do kapsy a vypravovala nás až pred dom. „Deti, dajte pozor na večernú zorničku, lebo keď sa tá zjaví, už sa začínajú Vianoce, aby ste sa dovtedy vrátili domov!“

Trvalo nám dosť dlho, kým nás otec na sánkach doťahol pod horu. Hora bola krásna, obsypaná snehom, ako v rozprávke. Ostatní sme pod horou pri saniach, pustili sme sa do jedla a otec sa brodil snehom a vberal náš vianočný stromček. Horou sa ozývala ozvena sekier, bolo tam asi viac ľudí, čo hľadali stromček tak ako my. Po dlhšom hľadaní vykotal otec pekný stromček zo snehu, odťal ho sekerou a naložili sme ho na sane. Potom sme zašli do neďalekej jedliny. Vo vysokej jedľovej hore nebol pod stromami sneh. Vyhľadali sme suché drevo a otec nám zapálil vianočný ohník. Ohrievali sme sa a otec nabral neďaleko svieži pekný mach do betlehema. Vianočný ohník v hore dohasínal a my sme dali krásnej zasneženej, vianočne ozdobenej hore zbohom. Viezli sme sa na saniach dole popod Háj, na Lipinu k medokýšu, odtiaľ

na lúky, a tak nám vždy viac pred očami vyrastala na obzore veža nášho kostola. Vianočná nálada a sane nás na vyhladenej ceste unášali a my sme sa tešili príchodu domov. Doma nás už čakali a rýchlo nás brali do teplej izby, kde bolo už všetko vianočne prichystané. Stôl bol naložený a prikrytý obrusom, aby sme nevideli, čo tam bolo, a izba sa naplňala chladnou vôňou donesenej čačiny.

„No, len rýchlo do roboty, lebo čoskoro zatrubia vianoční pastieri!“ Napomínala nás stará mama, keď nás videla pritláčať sa k peci. Otec začal pripravovať za vrchostolom pod križom do uhla trojhrannú poličku pre betlehem a my sme sa krútili a obšmietali okolo neho. Okraje poličky okolo steny sme obkladali voňavým senom a na to sme celú poličku obložili z hory doneseným čerstvým machom. Vzadu do uhla poličky upevnil otec betlehenskú maštaľku s jaslíčkami. My s Ondrišom sme do machu nastokávali na špicaté doštičky nalepených betlehemcov.

„No chlanci, teraz pozor, na maštaľku ešte upevním hviezdu a anjela s Glóriou. Vy podávajúte k pastierom ovečky a psa a ja k pastierom do prostriedku umiestnim Troch kráľov a plôtik na okraj. Na plôtik pripevníme sviečky a betlehem je hotový!“

Boli sme z toho všetkého rozrušení, nevedeli sme sa dosť vynadávať na náš krásny betlehem, tancovali sme a výskali od radosti okolo stola. Bola tu však už nová práca, otec priniesol do kláta zasadený vianočný stromček a postavil ho vedľa stola. Mama priniesla rôzne ozdoby na stromček. Na vrch stromčeka pripevnili anjela s hviezdou a konáre ozdobili medovníkmi, cukríkmi – rôznymi ozdobami a upevnili sme sviečičky. „Dobre deti, len všetko pripravte Ježiškovi, bude mať z toho radosť a tešiť sa budeme aj my!“, povzbudzovala nás starká. Doniesla pritom do izby jedlo a postavila ho na teplú pec, aby nevychladlo.

Len čo sme dohotovili a vyzdobili stromček, počuli sme klopanie na dvere. To otec vstúpil so starou matkou. Stará mať priniesla v lavóre teplú vodu a dala ju na lavicu vedľa stromčeka. Otec pristúpil k stolu, priniesol viazaničku sena, dal ju za stôl do kúta pod betlehem a začal vinšovať:

„Zornička vyšla,
hviezda radosti sa zjavila,
by svetu s anjeli radost' oznámila.
Anjelským spevom zvestuje nám,
že sa nám narodil Kristus Pán.

Vinšujem Vám preto vospolok tieto slávne sviatky, akožto Krista Pána narodenie, aby nám dal Pán Boh zdravie, šťastie, hojných rokov dožiť, na poli úrodu, pri dome lásku, svornosť, zbožnosť, aby nám trvala všetkým na večnosť!“

„Nech tak dá Všemohúci Boh! Amen!“ – končila vinš stará mať a začala sa prvá symbolicky umývať v teplej vode pri stromčeku: „Nech sa zmyje naša nečistota, aby sme s čistou myslou a tvárou mohli vstúpiť k jaslíčkam Spasiteľa Pána nášho Ježiša Krista, a aby naša vianočná radosť bola Bohu milá!“ Za ňou sme sa potom jeden za druhým poumývali aj my.

Vtom však pred domom a na Kašeje vršku začal rachot, pastieri plieskali korbáčmi. Starý Putiš začína trubiť vianočnú. Kubo, jeho pomocník, vykrikoval a vytruboval na rohu. Psy v celej dedine brechali. Ino domoch sa postupne zapalovali vianočné sviece a sviece zapalovala u nás aj stará mať so slovami: – „Pochválený buď Ježiš Kristus – Svetlo sveta!“ – „Na veky amen!“ odpovedali sme spoločne. „Najlepšie sme sa pripravili, už môžu prísť pastieri pokloniť sa Ježiškovi v jaslíčkach“, pokračovala stará mať. Pritom vybrala spod obrusu na stole riečicu, na ktorej bolo pripravených toľko vianočných chlebíkov, koľko bolo v gazdovstve dobytká a ostatných zvierat. Otec zobral riečicu a išli sme s ňou do maštale.

„Prečo ideme s tým do maštale?“ pýtali sme sa otca. „Zanesieme vianočné koláčiky aj zvieratám, aby aj ony vedeli, že sú Vianoce a že sa narodil Kristus Pán!“ Išli sme za radom z maštale k chlievom a kurinom a hostili sme všetky naše zvieratá. Po návšteve u zvierat sme sa rýchlo vracali do izby osvetlenej sviečkami na stromčeku. Na stole už čakala večera. Stará mať s otcom zobrali z kúta veľkú vozovú reťaz a ovinuli ju okolo stola. Potom stará mať zobrala svoje Nábožné výlevy a my sme sa postavili k stolu. Prečítala nám evanjelium, ako sa Jozef a Mária podľa rozkazu cisára Augusta išli zapísať do Betlehema a ako sa tam za spevu anjelov a uprostred chudobných pastierov v maštali, v jaslíach na slame narodil Kristus Pán. Po vianočnej blahozvesti sme si všetci sadli k stolu tak, aby sme mali nohy vo vnútornom kruhu reťaze.

„Nech je naša súdržnosť, znášanlivosť a láska v rodine silná, ako ohnivá tejto reťaze“, pokračovala stará mať. Začínala sa vianočná večera. My deti sme už leďva čakali na oblátky s medom, ktoré nám

Vianoce u Firákov v Dolnej Ždáni roku Pána 1906

podávala stará mať, a pritom každému z nás urobila krížik na čelo a na ústa, „aby vaša myseľ mala vždy len dobré myšlienky a vaše ústa nech vyslovujú len slová dobré a bohumilé!“

Za týmto slávnostným začiatkom potom nasledovala vlastná večera. Chutilo nám všetko; kapustnica s hríbmi, ryba a opekance s makom, čo bolo samozrejme po takej vychádzke do hory. Pri opekancoch nás prekvapili pastieri. Prichádzali s trúbením, plieskaním a spevom. Starý Putiš niesol viazanicu brezových prútov a pri spoločnom vínšii tri z nich podal starej matke. „My chudobní pastieri putujeme za hviezdou do Betlehema, pozdravíť v jasličkách nášho Pána, a zvestujeme tiež vám, že sa nám narodil Kristus Pán!“

„Ďakujeme vám, pastieri naši, za vínš a za dobrú vianočnú novinu a aby sme vás spravili účastnými nášho vianočného stola, vezmite si od nás týchto pár darov božích, ktoré vám vďaka dávame“ – hovorila stará mať a dala pastierom koláče, sladkosti, orechy a jabĺčka. Otec zas starému Putišovi nalial na guráž do veľkého krčaha (lebo sa nepatriło piť pri betlehemskej púti). Po vzájomnom ďakovaní sa pastieri vzdialili, dom stíchol a nastal čas radosti. Starká rozdávala darčeky, samé potrebné veci, nám sa však najviac páčili červené, drevené koníky. Hrou s nimi sme sa nevedeli nasýtiť. Únava z denných zážitkov a z radostí nás pomaly a isto premoĥla a spev cigánov pod oblokmi sme počúvali už len v polospánku. Vpliel sa nám do sna ako zďiaľky znejúci spev anjelov:

„Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!“ Tak mi utkveli v pamäti moje prvé vedome prežité Vianoce v malom rodičovskom dome, v podivnej „veľkej“ izbe, pod slamenou strechou v Dolnej Žďáni u Firákov roku Pána 1906.

Ján Balko

Na Slovensku vyšla kniha Jána Balku „Život v piatich režimoch“. Má dva diely, „Od cisára pána k tatíčkovi Masarykovi“ a „Desať rokov v slovenskej politike“. Príbeh o Vianociach u Firákov je z prvého dielu. Jánov syn Vlado v úvode k otcovej knihe píše takto:

Minulé 20. storočie bolo pre nás epochou prevrátnych spoločenských, sociálnych, politických, etnických i ľudských premien. Slovensko prekonalo v minulom storočí búrlivý vývoj. Životný príbeh autora predkladaných pamätí možno považovať za jeden z kamienkov tvoriacich pestrú mozaiku strednej Európy „pod Tatrami“ v búrlivom 20. storočí v celej jeho mnohotvárnosti. Autorovo curriculum vitae, príbeh dedinského chlapca, vynára sa zo slovenského dávnoveku do doby prevratných zmien. Tie ponúkali pokušenia piatich režimov, ku ktorým si ako člen slovenského spoločenstva utváral svoje životné postoje so všetkými ich kladmi a záporni.

Prvé vydanie knihy je rozpredané. Sú rozbehnuté plány pre druhé vydanie, pre vydanie prekladu do angličtiny, rovnako aj pre vydanie elektronickej verzie oboch dielov. O tom, či sa plány uskutočňujú a v akom sú štádiu vás budeme informovať na stránkach nášho časopisu a na www.sk-bc.ca.

js

Vianočný pozdrav

Prajeme všetkým našim priateľom v Britskej Kolumbii a všetkým čitateľom časopisu Slovo z Britskej Kolumbie radostné a láskyplné Vianoce ako aj hojnosť dobrého zdravia, šťastia, úspechov a Božieho požehnanie v Novom Roku 2013.

*Libuška a Milanko Kasaničovi
Ontario, Kanada*

Vianočná báseň

*tichá noc, len električky blúdžia,
tichá noc, len srdce buchoce
po noci sa kde-tu tmolia ľudia
vo vzduchu už visia Vianoce...
na stromčeku ihličie sa vzpína
v dialke vidno svetlo z majáka
v takej chvíli matka rodí syna,
pred chvíľkou sa do tmy rozplakal
tichá noc, len nadýchnutie osla,
mráz sa klže chladno pod kožu
niekto pre nás svojho syna zoslal,
no ľudia ho vystáť nemôžu
tichá noc, len opojenie sladké,
kapustnica má chuť nedelí
kolkokrát sme ublížili matke
spáchali tak, čo sme nechceli...*

Jozef Dzurjak

Mikuláš

*Padá sniežik, vietor fúka,
Mikuláš nám dary núka.
Podte, deti, detičky,
rozbalte si baličky.
Kto poslúchal mamku, ocka,
na každého darček počká.
Kto bol samá nezbeda,
tomu beda, prebeda.
Prajem krásneho Mikuláša, Peter K.*

V jasliach leží - zlaté teľa?

*Nákupný rituál
sa začal*

*V jasliach leží - zlaté teľa
Padáme pre ním do kolien a na hubu
Dýchame si vzájomne na krk
Pritesný chlievik na večnosť
Bežná samozrejmosť
rok čo rok
Už nie je čas na NIČ!?!
Ľudské mláda na kľúčik
hopsá v začarovanom kruhu
Ak ma máš rada
mám tá rada
Ligotavo
Darčekovo
Majetnícky
Medovo a stromčekovo*

*NARODENÝ do chudoby lásky
na okraji sveta*

*klope na naše dvere aj dnes
Láska, ktorá nevlastní nič len SEBA mňa
a teba
„Tak málo“
TAK VŠETKO PRE ŽIVOT*

*Nech Božie Svetlo prenikne tvoje vnútro a
zapáli tmu – Požehnané sviatky na každý
deň
Veronika Hoffmannová*

Zálesák Charles

Ahoj, Jožo! Ďakujem za list aj za oznam o Slovenskom večeri čo bol v Port Moody. To mohlo byť zaujímavé, toľko slovenských programov a ja tam nemohol ísť. Duchom som však bol s vami.

Pred pár dňami som sa vrátil zo Severu, z Fort St. James, bol som tam 3 týždne, rôzne výpravy, 5 kamarátov na Retázových Jazerách, husle, gitara, banjo. Hrali sme všade, kde sme len kotvili, bolo perfekt. Ak chceš, opýtaj sa Janka, Dušana, jeho dcéry Kristínky, Vlada-muzikanta, oni ti porozprávajú svoje zážitky. So mnou sa nikto nenudí.

Na Vidgeon Lake bolo canoeing, fishing, hiking, na Chechalus Lake boli práve lesné požiare, museli sme ich obchádzať, brodili sme rieky. Na Manquam Lake prišiel medveď k môjmu stanu, tak som ho musel zahnať preč.

Tak to je všetko. Ďakujem za uverejnenie článku a fotografií v časopise. Ahoj! Zálesák Charles

Vôňa života

Napadlo vám koľko vôní a aké jej odtiene nás obklopujú na každom kroku v našom živote? Príroda je hotová originálna značková „parfuméria“. Stačí iba otvoriť všetky zatvorené klapky v sebe a budeme dozaista plní prekvapení.

Už ste niekedy priložili svoj nos k pokosenej trávě? Treba iba zhlboka vdýchnuť do seba jej prenikavú jarnú sviežosť, privrieť oči a sústrediť sa na nasávanie tejto nezameniteľnej vône. Ukrýva v sebe silu života – energiu čo sa rozplynie v našich alveolách, v krvi, až skončí v zákutiach buniek aby nás nakopla a prebrala k životu.

Ocenili ste už aj inú formu trávovej metamorfózy – vôňu sena? Aj keď sa to nezdá, dajú sa v ňom rozoznať ovláajúce dažďové kvapky - požehnanie zhora. Bláznivý tanec vetra medzi trávovými stebkami, rannú rosu, východ slnka, pokojný večer po uponáhlanom dni. Toto všetko je zviazané do pomyslenej kytice storakých vôní, závanov, oparov. Sú v nej štipôčky všetkých voňavých ingrediencií, voňavé stuchy vinúce sa zo všetkých lúčnych kvietkov, ktoré svoju sladkosť stihli pred dotykom kosa, zadarmo ponúknuť okrídlených návštevníkom. Je to blahodarná - rozprávková vôňa, čo nestratila na sile tým, že tráva uschla. Práve naopak, všetky tie šuplíky plné vôní sa v ňom zvýraznili a zakonzervovali na „horšie časy“.

Pripomína mi to v paralele genézu obilia, od jeho uloženia do zeme, aby sa v posvätnom tichu pripravilo na svoju svätú úlohu, a tou je v konečnej fáze – Boží dar - chlieb náš každodenný. Keď ho privoniam cítim v ňom zašifrované zelené stebká klasov, je v ňom zakódované voňavé praskanie dozretých zrn v pálave slnka. V tom všetkom cítiť medzi prstami zopár zrníček zemej vône - hlinenej hrudy, v ktorom si ustlali korene obilia. Je v ňom horúčava že-

ravej pece, ktorá chlebové cesto upečie - požehná a vtačí do neho pečať dokonalosti.

Cítili ste už niekedy vôňu letného dažďa? Niektoré kvapôčky sa ihneď pri náraze roztriesťtia a iné zas odrazia z čela ako miniatúrna, pružná a hravá loptička. Jeho sviežosť, vlhkosť a jemnú hmlovinu medzi bubnujúcimi kvapkami čo dopadajú na vyprahnuté chodníky a zem?

Skúste nahliadnuť nosom do tajov lesných zákutí, kde esencia tlejúcich listov naberá korenistú vôňu. Zavetríte v horúčave vytekajúcu omamnú živicu ihličnatých stromov, lesné kadidlo, ktoré sa pozvoľna vznáša k nebu, pokojne a ľahučko ako oslava vďaky za toľkú krásu života.

Privoňali ste už zem - čiernu perinu našich zosnulých alebo čerstvú oráčinu čakajúcu čo do nej vložíme, aby potom so semienkom či zrnkom v samote a v tme urobila čary – máry - fuk?

Privoňali ste občas malé dieťa? Voní nevinnosťou anjelov, ako ten najjemnejší Boží parfém - až sa duša a srdce rozochveje, keď nás tento voňavý balzam prenikne.

Stalo sa vám, že ste objali milovaného človeka a jeho vôňa ako láskyplná rukavica zostala na vašej ruke? Zachytili ste do siete nosa vôňu ženských vlasov v momente rozpustenia, kedy vylejú svoj esenciu vlasových olív do priestoru?

Skúste privoňať svoje ruky, keď dokončíte sladký koláčik a ony ožijú vanilkou, maslom, mliekom, škoricou, hroznkami. Pocítite radosť usmiatého dieťaťa vo vás. Privoňajte svoje ruky po namáhavej práci ak ste plný lásky

- budú vám voňať životom.

Vôňa života, vôňa lásky, vôňa rannej krajiny, ochutená o blankyt a pozlátený opar pred vychádzajúcim slnkom, je to, čo nás robí dokonalejším, citlivejším a spätým s tajomstvom života.

Vôňa v tých mnohorakých podobách sa každodenne vinie ako farebná stuha našim životom. Až sa ocitneme na konci ďalšieho roka. Tu voňavé teplo voskových sviec, do ktorého zašifrovali neúnavnú pracovitú malú, drobnú včielku, sa mieša s údelom človeka. Vyzdobený stromček prináša závan prírodných zákutí priamo do našich izieb. Stačí sa iba zhlboka nadýchnuť a všetky vône sa rozvinú do krásy, ktorá viaže do seba v našich spomienkach voňavé neopakovateľné návraty domov, ku svojim koreňom – k sebe, k človeku, k Bohu.

Ak milujete život a všetko čo vás v ňom oBOHacuje aj koník vám bude voňať koníkom, milovaná bytosť sebou, dážd' rozihraným potokom, seno sa zmení na voňavú prírodnú kyticu, ktorú nám Boh nachystal iba preto, aby sme objavili neobyčajnú krásu a vôňu života. Je to Jeho živý parfém, ktorý nám nachystal ako svoje malé – veľké prekvapenie.

veronika hoffmannová-voňavá

Mužstvo „Lions“ po víťaznom finálovom zápase v ročníku 2011-2012 „play-offs“ 2. divízie ASHL v Burnaby.

Hokejové Levíčatá

Team Lions (Levy) zložený z mladých slovenských a českých mužov-hokejistov vyhral v ročníku 2011-2012 „play-offs“ 2. divízie ASHL (Adult Safe Hockey League – „bezpečná“ hokejová liga pre dospelých). V nadpise som ich nazval Levíčatami lebo som mal problémy s gramatikou: sú to „Hokejové Levy“ alebo „Hokejoví Levy“ alebo „Hokejví Levi“?

AHSL sa hrá v 18 strediskách naprieč Kanadou (16) a USA (2). Zahŕňa viac ako 80,000 registrovaných hráčov rôznych kategórií. AHSL má za cieľ vytvoriť bezpečné, zábavné a dobre organizované prostredie pre hokejovú ligu dospelých bez ohľadu na ich výkonnosť.

Michal Biroš je brankárom Levíčat. Viacerí hráči tímu sú tiež členovia farského spoločenstva sv. Cyrila a Metoda v New Westminster. Michal je jedným z nich. Poprosil som ho o rozhovor, na základe ktorého som napísal nasledovné riadky.

Team Lions vznikol v r. 2007 z iniciatívy Jána Procházkua a Mariána Stahuliaka. Prvé zápasy hrali Marian Cabelka, Martin Lesko, Martin Biros, Michal Biros, Jan Prochazka, Walter Friedman, Danny Zavoral, Miroslav Svetik, Daniel Kolda, Tom Englmaier a Martin Drabek.

V priebehu 5 rokov sa k nim pridali Martin Baluch, Michal Kostysak, Peter Gajdos, Vojtech Zavoral, Jan Jarolim, Paul Levarsky, Dan Loja, Marek Skosnik, Jan Hula, Peter Findura a vytvorili tak hokejové mužstvo, ktorého sa obávajú všetky tímy 2. Divízie. A právom lebo tím Levíčat vyhral v ročníku 2011-2012 „play-offs“ 2. divízie ASHL a zabezpečil si účasť na Majstrovstvách Severnej Ameriky v máji 2013 v Calgary.

Sezóna 2012-13 začala v septembri. Družstvo Levíčat hrá svoje zápasy v Burnaby 8 Rings. Adresa hokejových oválov je 6501 Sprott Street, Burnaby BC V5B 3B8. Hrá sa vo večerných hodinách. Program je dosť „nabytý“, lebo v tomto hokejovom areáli hrajú družstvá 18 divízií ASHL, pričom každá divízia má 8 tímov.

Mužstvo Levíčat prídu obyčajne podporiť manželky, priateľky a kamaráti hráčov, ale hľadisko je otvorené pre každého milovníka hokeja. A ak by to bol priaznivec českého či slovenského hokeja, tak Levíčatá by hrali ešte s väčším nasadením. Prídite aj vy. Schedule zápasov nájdete na <http://ashl.adulttrechockey.ca/> a tiež ich budete môcť nájsť na <http://www.sk-bc.ca/calendar-date>.

Hráči, ktorí tvoria tím hokejových Levíčat, bývajú v rôznych častiach Veľkého Vancouveru. Pravidelne sa schádzajú na tréningoch a zápasoch, ale aj mimo hokejového oválu. Sú dobrou partou, ktorá už 5 rokov spoločne šíri dobré meno slovenského a českého hokeja, a nielen hokeja. Patrí im za to náš obdiv, uznanie a vďaka.

Článok pripravil Jožo Starosta na základe rozhovoru s Michalom Birošom. Fotografie poskytol Michal Biroš.

Jan Jarolim a Dan Loja sa spoločne tešia z víťazstva v ročníku 2011-2012 „play-offs“ 2. divízie ASHL v Burnaby.

Paul Levarsky je veľkou oporou hokejového mužstva „Lions“.

Rank	19+ Cat	B1	B	GP	W	L	T	OTL	GF	GA
1	Johnny Canucks	8	6	1	0	1	46	28	19	
2	Lions	8	5	2	0	1	34	23	11	
3	Traumatech	8	5	3	0	0	35	25	10	
	Alumni	8	3	4	0	1	35	39	7	

My story

There are six people in my family: me, my dad, my mom, my sister, my brother, my dad's girlfriend, and my half-sister. That's a lot! My dad's name is Joseph, and my mom's name is Anna. My parents are divorced and have been for as long as I can remember. My sister is sixteen and her name is Anne. She's very smart and is an excellent writer. My brother is 18 and his name is Paul. He is an AMAZING singer and actor! My dad's girlfriend's name is Alexa, and my half-sister's name Julia and she's almost two. She's adorable, and I'm proud to say that I'm her favourite sibling! Without my family I really wouldn't be the person I am today.

My only pet is my hamster named Peanut. I got him for Christmas from my mom two years ago. Well actually, I got his cage for Christmas, and I got him in January. His birthday is on November 18th, 2009. He's almost three, which is pretty old for a hamster! Almost ninety in our years! Peanut is my first pet, so it was really special for me when I got him, also because he's the only pet in my family.

I love to read. Science Fiction, Fantasy, and Mystery are my favourites, though I'll read almost anything. It's my favourite thing to do! It runs in the family, because both my brother and sister love to read too. In grade six, we had to create a superhero and write a story about them. I enjoyed that a lot, but I didn't have time to finish it the way I wanted to, so after I continued writing and editing it. I still haven't finished it yet, but I have about seven chapters done. It's now less about a superhero but a group of "protectors" of the earth, and a girl who finds out that they are not as good as they seem.

My whole family is musical. In my family, we have a clarinet player, a trombone, a flute, an oboe, guitar, recorder and saxophone. We should start a band! In grade six, I started playing clarinet, and have continued ever since. My clarinet is actually my sister's and she taught me to play it when I was in grade five. It always made me feel like I was special because I had extra practice on my instrument. In truth, now I thank my sister for having so much patience with me for squeaking so much!.

I'm not good at sports. In fact, I hate them! The only sport I've found I'm really good at is dance! I started Jazz Dance when I was eight. Me and my friend Sophia joined a dance school, and both found that we were really good! Since then, I have moved to two different dance schools and tried musical theater as well. I love to dance, because I love the rhythm and the movements and how they flow. I like jazz because it's fast enough and the beat really suits me. Recently, my class won second place at a competition. I was really proud of us then and even more proud when I got a medal for it. Next year, I hope to get gold!

My family loves to travel. Whether it's camping in Gold Ears of Banff and Jasper, or even flying to Florida, we love to go! My favourite trip was when me, my brother and sister, and my dad went to Paris and Holland. It wasn't that simple, though. We had to fly to Toronto, then stay in Montreal for a day, then back to Toronto, then to Frankfurt, then to Paris. We stayed in Paris for about a week, in which we saw the Eiffel Tower, the Arc de Triomphe, Notre Dame, and Sacre Coeur. Then, we flew to Frankfurt again, then to Holland! We saw a cheese festival and went to Madurodam, which is a miniature city. Then we finally flew home, stopping by Seoul, Korea on the way. I brought home Ditch clogs because they represent the Dutch part of me, and they represent my travels to Holland.

This is my stuffed Doberman, Cookie. I got Cookie when I was two. Once, we went camping and this time, some friends of mom came along. One of them, whose name is Heidi, decided to give me this stuffed dog. It quickly became my favourite, and I've kept with

me ever since I got it. I don't use it a lot anymore, but it always reminds me of my childhood and camping and how much fun I've had as a kid. I put it in my museum because, though it's a bit embarrassing, I still love it and it always reminds me of my childhood.

Since I was five, I've been enrolled in Scouting. Scouting is technically Boy Scouts, but our group is both boys and girls. I started in Beavers, then moved up into Cubs, and now I'm in scouts, which is for kids eleven to fifteen. In scouts, we do a lot of camping, hiking, and learning about the environment and ropes and compasses and wilderness survival skills. We even do winter camping! We do a lot of volunteer work, for festivals and recycling depots and the Santa Train. We also earn badges, which is where you fulfill requirements and receive a badge for them. This is a picture of some of my scout badges. I brought my scout badges because they represent the more outdoorsy part of me.

I have three best friends: Hannah, Jessica and Caitlin.

Hannah is my best friend from my elementary school. She's black, with brown hair and eyes and we love to dance together. We get along really well because we both have good imaginations. We don't see each other a lot now because we got to different schools, but we like to keep in touch. My other best friend is Jessica, who goes to Scouts with me. She's a year younger than me, but we get along pretty well. She's short, with light brown hair and green eyes. We both like camping and climbing trees. Finally, Caitlin is my best friend at Riverside. She's taller than me, with wavy blond hair and brown eyes. I like her because she has a great sense of humor and understands my wackiness.

Joe Chromy – life story

Joseph was born in the High Tatras mountain region of Slovakia in the tiny village of Vikartovce on November 4, 1926. As an infant and young child, Joe experienced many hardships and losses. Joe's father was not present for his birth; he had immigrated to Montreal eight months earlier to build a better life for his family. Then tragically, on Christmas Eve of 1933, when Joe was 7, he and his two brothers lost their mother, Sophie. With their father still in Montreal, the three boys were orphaned and raised by an aunt and uncle.

Joe joined the Slovak (American) Army in 1943 at the age of 17 and served until 1948. He then made the decision to immigrate to Canada to be with his father whom he had never met, and to explore the possibility of becoming a priest. At the age of 23, Joe met his father for the first time. He and his father lived together in Montreal for three years. Sadly, on Good Friday 1952, Joe's new found relationship with his father was brought to a close when he was killed in a construction explosion while working in Labrador.

Thankfully, new found friends brought comfort to Joe. On one occasion they were able to persuade him to take a weekend trip to Toronto. Little did Joe realize just how life changing this weekend would be for it brought Elvira Sikora into his life. Joe was smitten and after a short courtship the two were married on August 4, 1953. Shortly thereafter, the young couple moved to Calgary in order to be closer to Elvira's family. Joe found employment at the City of Calgary Electric System and stayed with the company until his retirement. The couple would call Calgary home for as long as they were married.

The couple were heavily involved with the Slovak community of Calgary. In fact, it was not uncommon for Elvira and Joe to host dinners or parties on short notice. Their house became a noisy, happy and bustling place with lots of good food and conversation. Because of the many relationships they developed in the Slovak community, Elvira and Joe shared their 25th wedding anniversary in 1978 with over 200 well wishers in attendance.

For 38 years they lived life to the fullest. They worked hard, they travelled all over the world, and they conti-

nued to frequently entertain friends. Unfortunately tragedy struck on October 22, 1991, when without warning, Elvira passed away. Joe was devastated and found it hard to once again be living on his own. Years earlier when Joe and Elvira had talked about where they would like to retire to escape from the cold Alberta winters, the west coast of BC had been at the top of their list. In July of 1997 Joe moved to a beautiful townhouse in White Rock. Many of those in the complex became close and trusted friends. Joe's outgoing personality earned him the nickname "Uncle Joe", particularly with waitresses he liked to tease at the restaurants he visited.

Joe spent 15 years in White Rock and took impeccable care of his home and garden. He'd even been known to climb onto his roof to clean moss off the cedar shakes. Gardening and stamp collecting were two of Joe's passions. His roses were spectacular and their beauty was the reward for hours spent in the garden. Stamp collecting provided Joe with an opportunity to keep busy and something to focus on when he felt lonely.

Joe's faith was an important part of his life. In White Rock, he was able to find and become a member of Sts Cyril and Methodius Parish; he travelled each and every Sunday to New Westminster for mass. Afterwards he always looked forward to having coffee and pastries with the ladies of the church, eliciting hugs from everyone. When he could no longer make the journey to New Westminster, he would attend mass by watching a service on television each week. Joe remained committed to his Catholic faith. On Father Juraj's last visit, he whispered many times, in Slovak, "God is good".

In his 85 years, Joe touched many lives and made an impression on all who met him. With the exception of his last few days with us, Joe's life was blessed with good health. Faith and many loving friends and family members helped support him to the end. He passed away September 16, 2012 in White Rock, British Columbia. Joe was a loving father to Steven and David, caring father-in-law to Anna and Sandy, and devoted grandfather to his two grandchildren, Melaina and Holly.

Raňajky

Bola neskorá jeseň. Sobota ráno. V celom byte ešte tma. Zobudila som sa v posteli medzi rodičmi. Vtedy som ešte mohla spať u nich. Mala som iba sedem.

Mama už bola hore. Obliekala sa.

"Dobré ráno," povedala.

Nahlas som vzdychla. Zavrela som oči. Spod viečok mi stiekli všetky ranné slzy.

"Ešte si lahni."

Súhlasne som zakývala ospalou hlavou a zabalila sa do teplej periny.

Videla som, ako si mama obliekla sveter a odišla z izby.

Išla do obchodu. Ako každé ráno.

Zaspala som.

"Sonička, vstávaj," druhýkrát v to ráno som rozlepila oči.

"Raňajky," povedal tatino, nakláňajúc sa nado mnou.

V izbe už bolo viac svetla. No, svetla. Šerosvitu.

V kuchyni som si sadla na stoličku najbližšie k radiátoru. V paneláku bola ráno zima ako v nebi. Striaslo ma. Na stole boli rozložené tanieri a šálky pre piatich. V strede stál zelený čajník. A vedľa neho pohár s tmavým medom. Mama vyložila z tašky chlieb.

Potom z chladničky vybrala maslo.

Húpala som sa na stoličke sem a tam a pozerala na paru, čo stúpala z čajníka. Dala som do nej ruky, aby som si ukradla trochu tepla.

Do kuchyne vošli bratia. Boli už oblečení, ale keď sa usadili oproti mne, videla som, že ešte napoly spia. Mama vybrala zo zásuvky denko a nôž na chlieb a sadla si vedľa mňa. Pre otca zostalo miesto zavrch stolom. Keď prišiel, začali sme jesť.

Obyčajný chlieb a med. Obyčajné raňajky. Päť tanierov a päť šalok. Prvýkrát po troch rokoch. Prvýkrát, odkedy bratia odišli na liečenie.

Na stene visel obraz akejsi dedinky. Zozadu som naň čiernou fixkou nakreslila kruh a do jeho stredu vpísala moje meno, mená mojich bratov a rodičov. Nad kruh som veľkými písmenami napísala RODINA. Odkedy som vedela písať, kreslila som to na každé voľné miesto, ktoré sa dalo nejakou skryť.

Bola neskorá jeseň. Sobota ráno. Nad špinavým sídliskom svitalo a moja rodina bola na chvíľu zasa spolu. Nemusela som nás spájať čiernou fixkou. Stačil chlieb, med a čaj.

Soňa Klimčová, Gymnázium J. Jesenského v Bánovciach nad Bebravou

Nová rubrika

Otvorili sme novú rubriku „Mladí píšú“. Je určená mladým autorom zo základných a stredných škôl. Autorov uverejnených príspevkov odmeníme. V 15. čísle sme uverejnili príspevok od Dominika Holíčka „Ako sa v človeku nestráca človek“. Do tohoto čísla sme vybrali príspevok „My Story“ (s.16) od mladej autorky žijúcej v zahraničí, a od dvoch Sloveniek, Soni Klimčovej („Raňajky“ s.16) a od Ivany Balgovej („Hory, lesy... ako vám je“ s.18). Autorov odmeníme ročným predplatným časopisu Slovo z Britskej Kolumbie (\$40). Chcete sa aj vy zapojiť? Pošlite svoju úvahu, esej, príhodu, báseň na slovo@sk-bc.ca.

Človek mieni...

Skoro ráno som sa vydal na túru, popod Grand Teton k jazeru Solitude. Je to túra na celý deň a tak všetko som si naplánoval už večer, skoro budíček, raňajky, koľko času treba dôjsť tam, kedy prestávka, a asi kedy budem spať. A tak skoro ráno, plný síl a nadšenia, rýchlym krokom kráčam po chodníku k jazeru, ktoré je 14 km predom mnou. Pokúšam sa nadbehnúť si trochu čas pokiaľ nie je veľká horúčava.

Kráčam po chodníku, prejdem zákrutu, a predom mnou dievča s prstom na perách, „pssst, moos (los) je pred nami na chodníku za skalou a nedá sa prejsť.“ Spomalím a idem sa pozrieť poza skalú, skutočne, na chodníku leží samica moosa a nie sama, pri nej sú ešte dve mladé. Hovorím si sám pre seba, „ale ja sa ponáhľam, mám dlhú cestu pred sebou“. Zložím batoh a so záujmom sledujem moosa a jej dve mláďatá. Aj keď sa toho moc nedeje, je to niečo úžasné, ležia, vyhrievajú sa na rannom slniečku, stará prežúva trávu a mladé si pospávajú, tu a tam mama vetří, či sú v bezpečí.

Na chodníku zatiaľ turistov pribúda a zdá sa, že to zdržanie nikomu neprekáža. Akoby sa tu na chvíľu zastavil čas, pohľad na moosiu rodinku nás naplnia vzrušením, ale i pokojom.

Po dlhšom čase jedno z mláďat vstalo, pretiahlo sa a prešlo pár metrov ďalej od chodníka, kde sa začalo pást. Očakávam, že mama s druhým mladým pôjdu za ním, a tým sa chodník uvoľní a ja môžem pokračovať

na mojej ceste. Ale moos „rozmýšľa“ inak. Je skoro ráno, kam sa ponáhľať, celý deň je pred nami. Mláďa si ľahlo do trávy, že bude ďalej odpočívať, mama prežúva a sleduje, aby sa druhý malý ďaleko nezatal. Čas som už prestal vnímať a turisti v nadšení fotia z každého uhla.

Tu sa moosia mama pomaly vyrovná a vstane, podíde pár krokov a začne sa pást na čerstvej tráve, mláďa stále odpočíva na chodníku. Ale i ono po krátkom čase vstáva, nie aby sa začalo pást na tráve, ale aby sa napilo mlieka od mamy. Keď to zazrelo to prvé, ktoré odpočívalo v tráve, pribehlo, aby sa tiež napilo. Obe sklonené pod mamou sajú mlieko, niečo jedinečné.

Keď sa napili do sýta, spolu s mamou sa vydali smerom k húštine neďaleko od chodníka.

Nadšení, ale stále neistí turisti, spolu so mnou, pomaly prešli chodníkom okolo húštiny, aby moosiu rodinku nerušili a každý z nás pokračoval za svojím cieľom. Moosia mama a jej dve mláďatá sa ďalej pášli za neďaleko húštinou. Sýtili sa čerstvou trávou a mamičkiným mliekom, aby nabrali síl na ich dennú túru.

Ani som si neuvedomil, ako prešla hodina z môjho plánu, ktorá mi nakoniec vôbec nechýbala. Mal som svoj plán, ale Pán mal pre mňa pripravený iný Plán, za ktorý mu zo srdca ďakujem.

Miro Lesay

Hory, lesy... dobre vám je?

Mala som to šťastie, že moji rodičia ma už ako malé dieťa vodili do lesa na prechádzky. Pamätám si, ako som hľadala Martinka Klingáčika v dutých kmeňoch stromov, ako som kráčala čo najtichšie, aby som nevyplašila srnky. Pamätám aj to, ako som si mylila slová senník a semenník. A aj keď som bola ešte príliš malá na to, aby som chápala, ako sa vytvára kyslík a čo sú to emisie, vedela som, že les je dobrý a pekný, a nechápala som, prečo po ňom niekde zostali len odrezané kmene. Nepáčil sa mi pohľad na rúbaniská a na stromy ležiace popri chodníku, čakajúce na odvoz.

Teraz už viem, že les nie sú len stromy. Sú to kvety, tráva, mach, srnka, veverička a aj tie nechutné chrobáky, čo keď vám vlezú do ucha, tak ohluchnete, ako mi vravieval dedko.

Les je proste celok, tvorený z nekonečne veľa častí. Všetky časti do seba zapadajú, navzájom sa ovplyvňujú, žijú v symbióze a patria k sebe ako Mach a Šebestová, Onur a Šeherezáda, Judínyová a hlboký výstrih. Keď príde víchrica a vyvráti nejaký strom, ten sa stane potravou, úkrytom a neskôr aj hnojivom. Les sa z toho rýchlo spamätá a za pár rokov na jeho mieste vyrastie nový život.

Keď však príde človek, vyzerá to inak. Celý pás lesa je vyťažený, konáre a kríky, ktoré stáli v ceste, sú nahádzané na kopách a tam, kde bol predtým lesný chodník, je teraz niečo, čo vyzerá ako cesta 1. triedy čakajúca na zabetónovanie. Jasné, nie som až taká blbá, aby som si neuvedomovala, že ťažiť sa musí, že

nábytok nepochádza z Narnie a že aj knihy a papier treba z niečoho vyrobiť. A viem aj to, že to niečo je drevo, stromy. Toto všetko si uvedomujem, stále mi tu však niečo neseďí. To je naozaj nutné, aby sa ľahilo hlava-nehlava, rad za radom, krížom-krážom? Je naozaj nutné pri ťažbe stromov zničiť všetko, udupať pôdu, znečistiť vodu a nechať za sebou len holý svah bez života? Je naozaj nutné, aby tí robotníci, čo celé dni ničia les, vyhadzovali odpadky na zem a nechávali za sebou fľaše od piva? Hlúpe otázky. Aspoň pre mňa. Sú však ľudia, ktorí namiesto lesa vidia peniaze alebo smetisko, alebo miesto, kde sa dá dobre opiť.

Keby sme sa lesov a hôr opýtali, ako sa majú, mičali by a mysleli by si svoje.

Ivana Balgová,

Gymnázium J. Jesenského v Bánovciach nad Bebravou

Je Kanada pre mňa?

Dostávam často odkazy a otázky na www.sk-bc/contact alebo cez email. Obyčajne patria do jednej z dvoch kategórií, „Pomôžte mi nájsť toho alebo onoho človeka, ktorý možno žije v Kanade ...“ alebo „Ako sa môžem prisťahovať do Kanady?“. Príkladom pre prvú kategóriu je nasledovná požiadavka (zamenil som tam mená):

„Nepoznali ste náhodou Jozefa Čierneho? Je to starenkin brat. Pochádzal z obce Sekule na Záhori. Podarilo sa mu emigrovať, myslím v 1949, zobral si za ženu Ukrajinku a mal dve deti - Juraja a Jara, asi. Zomrel už pred pár rokmi. Rodina by rada vedela viac o jeho deťoch alebo aspoň kde je hrob.“

Keďže nemám detektívnu kanceláriu, na otázky tohoto typu obyčajne odpovedám takto: Navštívte www.canada411.ca/, natukajte si tam „J Cierny“ a dostanete zoznam ľudí, ktorí majú takéto meno a vlastnia telefón v Kanade, spolu s ich adresami.

Druhú kategóriu môže reprezentovať nasledovná požiadavka:

„Neviem na koho sa mám obrátiť, ale potrebujem pomoc v súvislosti s vystahovaním do Kanady, konkrétne do Vancouveru. Mám 40 rokov a vyštudovala som špeciálnu pedagogiku, venujem sa deťom s poruchami učenia. Sama mám tri deti avšak mojím dlhoročným snom je žiť a pracovať v Kanade.“

Ak nie ste profesionálom v oblasti imigrácie do Kanady (a to ja nie som - js), môžete sa pokúsiť o subjektívne zhodnotenie situácie. To však závisí od Vašich osobných skúseností, ktoré môžu byť absolútne irelevantné pre pýtajúceho sa. Alebo môžete poukázať na všeobecné webové stránky, ktoré si môže každý vygúglovať po natukaní „immigration canada“. Alebo, ak poznáte profesionála, môžete pýtajúceho sa odkázať na jej odborný názor:

In terms of standards of living, the United Nations has voted Canada as one of the best places to live in the world. Canada is a country with multicultural society that cares for its residents. Many people relocate in order to build a better future for their children and themselves. Canada offers great education and has one of the finest health care systems in the world. Excellent hospitals, clinics or doctors' offices are located in most communities and their services are usually available free of charge to all residents registered under the national health insurance program.

Canada has one of the most positive immigration policies in the world. Each year Canadian Government plans to admit over 200,000 immigrants. In recent years, we have seen a shift in skills desired by Canadian employers. Trades have overtaken professional streams. It had impacted the job market in creating many opportunities for qualified plumbers, electricians, carpenters, millwrights and others who have decided to take the path of skilled tradesman rather than the „popular“ academic route. To fill out these shortages, immigration policies have changed to welcome skilled workers from all around the world and to make Canada home for their families.

Currently, there are more than 60 programs available to potential immigrants to come to Canada. Amongst those, there are special programs for IT professionals, hospitality workers, truckers and farmers. Many are complex and, in my opinion, should not be attempted without solid professional advice. Many potential immigrants often underestimate the difficulty of applying for some types of visa and the likelihood that their application might actually be rejected. It is always very important to ensure that you are receiving advice from someone who has undergone rigorous testing and can genuinely give an expert advice. According to the Canadian Immigration Law, ONLY a member of the ICCRC or a member of the Canadian Law Society is allowed to advice or represent clients in Canadian Immigration matters.

Nicole Read
Immigration Consultant

Vaše prípadné otázky k tomuto príspevku pošlite na slovo@sk-bc.ca, Jožo Starosta

Vzniká Únia Slovákov v zahraničí

My dolepodpísaní sme sa rozhodli vytvoriť prípravný výbor Únie Slovákov v zahraničí (ÚSZ), ktorá bude mať sídlo v západnej Európe. Členmi môžu byť slovenské spolky mimo územia SR a Slováci žijúci v zahraničí. Cieľom ÚSZ bude definovať potreby a požiadavky Slovákov v zahraničí, ako aj ofenzívne presadzovať a brániť záujmy Slovenskej republiky.

Zakladajúce zhromaždenie sa bude konať v jubilejnom roku 2013 v mieste, o ktorom rozhodne prípravný výbor. Očakávame účasť tak jednotlivcov, ako aj organizácií, ktoré položia základ ÚSZ.

Prípravný výbor: Dušan Klimo (Nemecko), Pavol Podolay (Nemecko), Dušan Tóth (Kanada), Aristid Zelenay (Švajčiarsko)

V Bratislave, dňa 10. marca 2012

Z programového vyhlásenia prípravného výboru vyberáme:

Krajania, spolurodáci, Slováci súci na slovo!

Obraciam sa na vás s návrhom založiť Úniu Slovákov v zahraničí (ÚSZ) ako nezávislú organizáciu Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorá by nebola prepojená ani organizačne, ani finančne na štátne orgány a inštitúcie Slovenskej republiky.

K návrhu založiť ÚSZ nás viedlo presvedčenie, že základné princípy demokracie, etiky, morálky a vlastenectva sú nespochybniteľné hodnoty, ktoré tvoria podstatu národnej, duchovnej a kultúrnej identity všetkých Slovákov, či už žijú na Slovensku alebo v zahraničí.

ÚSZ sa bude uchádzať o spoluprácu so všetkými Slovákami žijúcimi v zahraničí, ktorí sú ochotní spojiť svoje sily v prospech Slovenskej republiky a šíriť pozitívne meno Slovenska a Slovákov vo svete a ktorí budú jasne definovať svoje potreby a požiadavky voči orgánom a inštitúciám SR.

ÚSZ chce osloviť a zmobilizovať čo najväčší počet slovenských organizácií a osobností žijúcich a pôsobiacich vo svete, a to na demokratických, nadstraníckych a nadkonfesijných princípoch. ÚSZ nepodriadi svoju činnosť snahe získať čo naviac výhod (najmä finančných) z podporných fondov SR, ako to bolo a stále je prvoradým záujmom niektorých predstaviteľov krajských spolkov, organizácií a združení, čím sa zasialo semeno nesváru medzi slovenské komunity v zahraničí a na Slovensku sa značnou mierou poškodili povest Slovákov žijúcich v zahraničí.

Poznámka redaktora Slova z Britskej Kolumbie:

Slovenské zahraničné organizácie vznikajú, existujú, ale aj zanikajú. Niektoré majú životnosť počítanú v mesiacoch, iné v rokoch, a niektoré slúžia zahraničným Slovákom už desaťročia, ba i viac ako 100 rokov (1. Katolícka Slovenská Jednota v USA a Kanade). Od čoho závisí životaschopnosť organizácie? Podľa môjho názoru je to odpoveď na otázku „Prečo organizácia vzniká?“ Toto „prečo?“ môže byť viditeľné hneď na začiatku, ale môže byť tiež na prvý pohľad skryté a vykľúje sa „ako šidlo z vreca“ až neskôr.

Členovia prípravného výboru ÚSZ, páni Dušan Klimo, Pavol Podolay, Dušan Tóth, Aristid Zelenay, ich účinkovanie v zahraničí, ich vek, názory aj osobná skúsenosť vzbudzujú u mňa nádej, že ÚSZ môže naozaj vyplniť organizačný vákuum slovenského zahraničia a že programové tézy vypracované prípravným výborom v máji t.r. (ktoré si každý môže prečítať na <http://www.uszv.de/html/program.html>) sú správnym krokom v správnom smere.

Foto: Zálesák Charles

Zakúste Slovensko -

Slovenský jezuita, Fr. Ján Sprušanský, býval v Port Moody začiatkom 50-tých rokov minulého storočia. Pracoval medzi miestnymi Slováčkami. O svojej práci píše takto: „Slováci sú hodne roztratení po týchto veľkých mestách (Vancouver, New Westminster) ... trochu viac jednotnosti by im nezaškodilo ... s pomocou Božou sa mi zaiste podarí niečo vykonať ... začiatky sú všade ťažké a Slovákov je tu dosť, nuž aj nádej ...

Prečo o tom píšem? Port Moody bolo to malé mestečko, založené v r.1913, s piatimi obchodmi so zmiešaným tovarom a jedným policajtom. Po takmer 60 rokoch od písomného záznamu Fr. Sprušanského sa nielen Port Moody stalo moderným predmestím Vancouveru, ale aj vyše 200 Slovákov spolu s inými kanadskými spoluobčanmi mali možnosť zažiť niečo nezvyčajné. V Port Moody zaznel Starosloviensky Otče Náš v prednese severo-vancouverského speváckeho zboru Great Moravia a folklórna skupina Slávik predviedla ako vyzerala typická slovenská svadba. Ale pekne poporiadku ...

Mesto Port Moody organizuje každý rok dvojtýždňový Umelecký festival. Vystupujú na ňom rôzni umelci a umelecké skupiny z celej Kanady. Jeden večer festivalu býva venovaný jednému národu, príslušníci ktorého tvoria mozaiku mnohonárodnosti Kanady. Súhrou šťastných okolností bolo to miestni Slováci, ktorí mali 21.septembra 2012 možnosť ukázať niekoľko skvostov z pokladnice svojej histórie, z hudobného a tanečného dedičstva, ale aj zo súčasného života.

Návštevníkov včera vítalá vkusne vyzdobená vstupná hala mestskej radnice. Atmosféra, ktorá tam vládla, sľubovala, že názov večernej oslavy, „Zakúste Slovensko“ sa stane skutočnosťou.

Divadelnú sálu s kapacitou 220 miest zaplnili Slováci z okolia Vancouveru, ich priatelia a známi, spolu s viacerými členmi konzulátov iných krajín, ktorých na podujatie pozval honorárny konzul SR vo Vancouveri p. Stanislav Lišiak.

Večerom nás sprevádzala Lucia Bardos.

Jane Matthews, „Executive Director of the Port Moody Arts Centre“, privítala všetkých prítomných v mene „Port Moody Arts Society“. Dozvedeli sme sa, že tohoročný „Festival of Arts“ je už pätnástym festivalom, ktoré mesto Port Moody organizuje.

Patronát nad večerom „Zakúste Slovensko“ (Experiencie Slovakia) mal honorárny konzulát SR vo Vancouveri. Naša konferenciérka, Lucia, odovzdala mikrofón p.Stanislavovi Lišiakovi, honorárnemu konzulovi, ktorý vo svojom príhovore poďakoval všetkým prítomným za prijatie pozvania na túto oslavu 20.výročia Slovenskej Ústavy. Menovite privítal členov diplomatického zboru z Kostariky, Nemecka, Japonska, Malajzie, Poľska, Equadoru a Pakistanu.

Vo svojom prejave p.Lišiak poukázal na úspechy, ktoré Slovensko dosiaholo v posledných 20 rokoch svojho vývoja, vyzdvihol dobré vzťahy medzi Kanadou a Slovenskom a poďakoval všetkým dobrovoľníkom, ktorí venovali svoj voľný čas príprave tohto večera a pričínili sa tak o šírenie dobrého mena Slovenska.

A potom to začalo. Najskôr sme si pozreli krátky film o živých i neživých krásach Slovenska pod názvom „Slovensko, malá veľká krajina“.

Nasledovalo vystúpenie speváckeho zboru Great Moravia, ktorý vznikol pred dvomi rokmi. Za ten čas však už mal niekoľko úspešných vystúpení. Speváci zboru Great Moravia pod vedením pána Pavla Šimončiča zaspievali Starosloviensky Otče náš, dve ľudovky, Zahučali hory a Prší, prší a Suchoňovú hymnickú pieseň Aká si mi krásna.

Po srdečnom, oceňujúcom potlesku nám naša „Master of Ceremony“, Lucia, predstavila folklórny súbor Slávik. Anglicky hovoriacemu obecenstvu vysvetlila čo je to „slávik“, aký má tento vtáčik úbozvučný hlas a ako sa spev slovenských ľudových piesní podobá spevu slávikov. Členovia súboru nesklamali očakávania obecenstva a svojím spevom a tancom a ukážkami svadobných zvyklostí oživilo spomienky prítomných na rodné Slovensko, na ich detstvo a na krásu slovenského folklóru. Veľká vďaka patrí celému súboru, hlavne však pani Renate Francistyovej, umeleckej vedúcej a jednej z tanečnic a speváčiek, za jej čas, ochotu a vytrvalosť pri príprave tohoto vystúpenia.

Po dlhotrvajúcom búrlivom potlesku a „klaňačke“ vzala do rúk husle jedna z tanečnic, Mária Demčáková a Slávik začal spievať prídavnú (aspoň tak sa zdalo) ľudovú pieseň. Hoci sa mi nápev zdal povedomý, na slová som sa nepamätala:

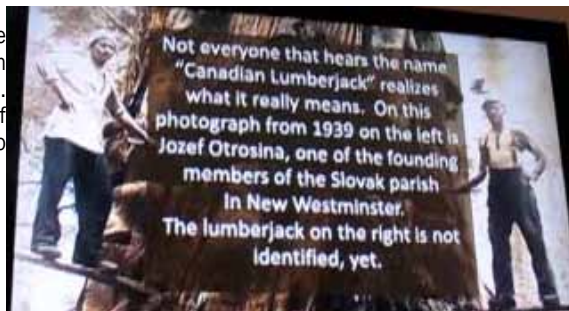
*Kopala studienku, pozerala do nej,
či je tak hlboká, ako je široká,
skočila by do nej, ej, skočila by do nej...*

Zrazu sa z ľudovky vykľula Slovenská Hymna „Nad Tatrou sa blýska“. Ako si to prítomní postupne uvedomili, začali po jednom stávať a druhú slohu, „To Slovensko naše dosiaľ tvrdo spalo“ spievalo spolu so Slávikom celé hľadisko.

Cez prestávku panovala vo vstupnej hale slávnostná a povznesená nálada. Ľudia sa s úsmevmi zdravili a pochvaľovali si čo doposiaľ videli. So záujmom si začali všimáť, čo ich obklopovalo. V jednom krídle haly bola výstava fotografií súčasných fotografistov, v druhom krídle bola zase výstava fotografií z 50-ročnej histórie slovenskej farnosti sv. Cyrila a Metoda v New Westminsteri. Na širokohlých obrazovkách kontinuálne bežala prezentácia fotografií, dokumentov a historických informácií zo života našich predchodcov – slovenských emigrantov, z ktorých prví začali prichádzať do Britskej Kolumbie pred viac ako 100 rokmi.

Stánok s tromi ročníkmi časopisu „Slovo z Britskej Kolumbie“, stánok s predmetmi slovenskej umeleckej tvorivosti a ukážky kostýmov a plagátov Teatro Tatro zo Zimnej Olympiády 2010 sa tiež tešili veľkej pozornosti návštevníkov.

O pohostenie nebolo núdze. Ponúkali ho členovia súboru Slávik. Najväčší úspech mali oškvarkové pagáčiky a orechové rožky vyrobené v „Strawberry Bakery“.

- Experience Slovakia

Viacerí z prítomných využili možnosť nechať sa vyfotografovať spolu s krojovanými tanečníkmi. Niektoré z krojov boli vraj vyšívané pred viac ako 100 rokmi.

V druhej polovici večera, ktorá prebehla v uvolnenej atmosfére plnej smiechu, vystúpil slovenský herec, klaun, mím Adrián Ohrádka z divadla „Teater Komika“, ktorý prišiel zo Slovenska špeciálne na tento večer. Jeho vystúpenie „nepotrebovalo slov“ ani preklad do angličtiny. Bolo zrozumiteľné veľkým i malým, mladým i starým, Slovákom i ne-Slovákom. Potvrďovali to výbuchy smiechu, ktoré vyprovokoval Adrián svojim umením mima. Dopomohli mu k tomu aj diváci z hľadiska, ktorých Adrián, voľky-nevoľky „dotiahol“, najavisko, pričom neušetril ani členov diplomatického zboru.

Vďaka Adriánovi odchádzali diváci s rezonujúcimi bránicami a s úsmevom na tvárach. Odchádzali tiež s čerstvými spomienkami na výstavy, prezentácie, atmosféru slovenskosti, v ušiach im rezonovala hymnická pieseň „Aká si mi krásna“ v podaní súboru Great Moravia, odobierkové piesne a flaškový tanec

súboru Slávik. V duši ich hrial dobrý pocit, že názov večera „Zakúste Slovensko“ nezostal iba názvom, ale že odchádzajú domov naozaj so zážitkom skutočného kúska Slovenska.

PodĎakovať sa treba všetkým tým, ktorí sa pričínili o tento hlboký kultúrny, národný a spoločenský zážitok.

Slovenský večer prebiehal pod rúškom „Festival of the Arts“, ktorý poriadalo mesto Port Moody pod patronátom Slovenského honorárneho konzulátu vo Vancouveri a jeho honorárneho konzula p.Stanislava Lišiaka.

Konferencierkou večera bola slečna Lucia Bardos. Slávnostný príhovor mala Ms. Jane Matthews, „Executive Director of Performing Arts“ a honorárny konzul SR vo Vancouveri p. Stanislav Lišiak.

Spevácky zbor Great Moravia spieval pod vedením svojho vedúceho a dirigenta p.Pavla Šimončiča. Na javisku sa nám predstavili: Dana Cline, Daniela Dzambova, Karolina Chvatalova, Marta Kusova, Beatrice Lukac, Jana Spirkova, Ivana Barnes, Dagmar Frimm, Dita Sofkova, Lenka Urbankova, Johann Krebs, Franz Lefort, Rudolf Maros, Ladislav Chvalkovsky.

Vystúpenie folklórneho súboru Slávik pripravila a viedla jeho zakladateľka p.Renata Francistyová. Toto sú členovia súboru, ktorí spievali, tancovali alebo sa inak podieľali na vystúpení: Dagmar Kuba, Benka Kuba, Marika Kubiny, Slavka Hruška, Janko Hruška, Petra Havlikova, Silvia Kurejova, Majka Demčák, Diana Janek, R e n a t a Francistyova, Roman Francisty.

Fotografie zo súčasnosti poskytli sl. Jelena Sabová a p.Peter Flynn Nižnianský.

Výstavu historických fotografií z 50 rokov farnosti sv. Cyrila a Metoda, televíznu prezentáciu z histórie Slovákov v Britskej Kolumbii a displej troch ročníkov časopisu Slovo z Britskej Kolumbie pripravil p.Jozef Starosta.

Ukážky z umeleckej tvorby poskytli slovenskí umelci p.Ilja Hargaš, Lucia Bardos a p.Fero Lipták, ktorý svoje práce vytvoril vo Vancouveri počas Olympiady 2010.

Stánok so slovenskými výrobkami, knihami, umeleckými predmetmi pripravili a zvedavé otázky návštevníkov odpovedali manželia Ondráškoví.

Druhú časť programu večera svojím umeleckým výkonom obohatil hosť zo Slovenska, herec, klaun, mím Adrián Ohrádka.

A kto dal všetkých týchto aktérov dohromady? Sl.Marika Kovalčíková stála za celým večerom, ako jeho tvorca, organizátor a koordinátor. Bola však nielen koordinátorom slovenského večera „Zakúste Slovensko“, ale tiež „Event manager“ celého 10-dňového festivalu, v rámci ktorého sa Slovenský večer uskutočnil. Na priloženej fotografii ju vidíme s hosťom zo Slovenska s p. Adriánom Ohrádkom.

Nechajme na záver zaznieť dve svedectvá účastníkov večera.

Pán Škoda svoj dojem z večera vyjadril takto: I was completely unaware of the existence of this, apparently vibrant, interesting and so well organized Slovak Community in the Lower Mainland.

Iný návštevník s údivom povedal: “I lived in Slovakia for 7 years and I learned more tonight than I did during my time in the country!”

Ak by slovenský jezuita, Fr. Ján Sprušanský, ktorého sme spomenuli v úvode a ktorý žil v Port Moody, mal možnosť zúčastniť sa večera „Experience Slovakia“, určite by mohol konštatovať, že „hoci sú Slováci hodne roztratení po týchto veľkých mestách (Vancouver, New Westminster) ... a hoci trochu viac jednotnosti by im nezaškodilo“, predsa sa vedia z času-načas zjednotiť a ukázať, že si vážia svoje korene, že nezabúdajú na svoju kolísku, na Slovensko a že sú hrdí na svoj pôvod.

Text a foto Jozef Starosta

Enjoy Slovakia

Vancouverští Slováci mali 21.septembra 2012 možnosť v Port Moody ukázať niekoľko skvostov z pokladnice svojej histórie, z hudobného a tanečného dedičstva, ale aj zo súčasného života. Návštevníci Slovenského Večera si pozreli vystúpenie spevákov súboru Great Moravia, folklórnej skupiny Slávik, slovenského míma Adriána Ohrádku a výstavu historických fotografií zo života Slovákov v BC. Prečítajte si viac na strane 21.

Diana

4. novembra

Deň slovenskej kuchyne

Slovenská komunita kostola sv. Cyrila a Metoda Vas pozýva každú prvú nedeľu v mesiaci všetkých svojich priateľov na Deň Slovenskej Kuchyne. 4. novembra 2012 bola na jedálnom lístku Kapustnica a domáce pečení klobásky. Po obede si môžete pochutnať na slovenských koláčoch s kavou. Je to taktiež možnosť porozprávať sa s členmi komunity a vytvoriť si nových známych.

13. novembra

Česká sv. omša

V novembri sa v slovenskom kostole sv. Cyrila a Metoda v N.W. českí a slovenskí veriaci mohli zúčastniť českej sv. Omše, ktorú slúžil Otec Libor z Ontária. O.Libor bol na svojej misijnej ceste v Calgary, Vancouveri a Winnipegu.

17. novembra

TV Show

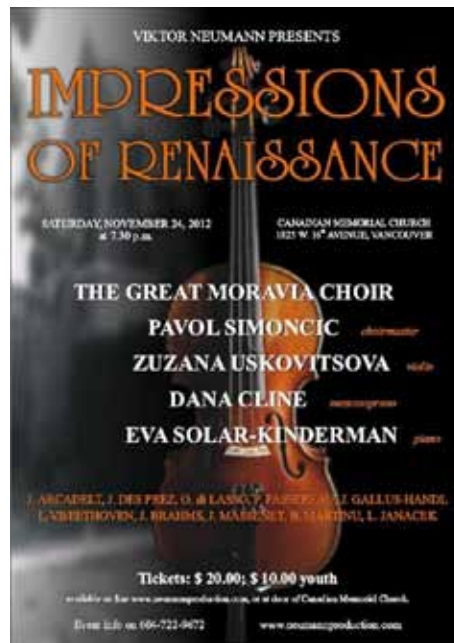
17. novembra 2012 o 15:00 si mohli TV diváci v oblasti Veľkého Vancouveru pozrieť TV show venovanú "zamatovej revolúcii". Hostom show, ktorú moderovala Mia Zimmerman.

24. novembra

Impressions of Renaissance

Dr. Viktor Neumann pozýva všetkých milovníkov umenia, aby strávili krásny umelecký večer „Impressions of Renaissance“ 24. novembra 2012 v malebnom Canadian Memorial Church, 1825 W.16th Ave, Vancouver, kde vystúpi Great Moravia Choir vedený P. Šimončičom, Zuzana Uskovitsová, Diana Cline a Eva Solar-KinderMan. Viac informácií nájdete na sk-bc.ca/6497.

25. novembra

Pre-Christmas Bazaar

Vancouverská pobočka CSSK vás pozýva na Pre-Christmas bazaar Sunday - November 25th, 2012 1:00pm to 5:00pm v Slovenian Hall, 5762 Sprott Ave, Burnaby.

29. a 30. november

Divadlo Za rohem

Divadlo Za rohem uvádza pôvodnú hru Divadla Jary Cimrmana "Dobytie Severného

Pólu". Priaznivci humoru si môže pozrieť toto vystúpenie 29. a 30. novembra a tiež 1.decembra 2012 v Inlet Theatre v Port Moody. Viac informácií na sk-bc.ca/6499 alebo divadlozarohem.ca.

1. december

Vianočná večera

Pozvánka na Slovenskú Vianočnú Večeru 2012, ktorá bude 1.decembra o 7. hodine večer v Country Meadows Golf Club, 8482 No 6 Rd, Richmond. Viac informácií na www.neumannproduction.com/buyticketonline1.html.

2. december

Slávik

Folklórny súbor Slávik a Great Moravian Choir vystúpia spolu s ďalšími 7 slovanskými súbormi 2.decembra 2012 v Jewish Cultural Center na West 41st Ave vo Vancouveri v rámci koncertu The best of Slavic folklore. Viac informácií na sk-bc.ca/6498.

2. december

Mikuláš

V nedeľu, 2.decembra 2012 po slovenskej sv. omši (asi o 12:30) zavíta do farnosti sv. Cyrila a Metoda v New Westminsteri sv. Mikuláš. Ak chcete, aby Mikuláš priniesol darček do farskej haly aj Vášmu dieťaťu, spojte sa s Michaelou Demčákovou (604-589-1584).

7-9. decembra

Predvianočný predaj

Predvianočný predaj ručných prác a vianočných koláčov bude 7., 8. a 9.decembra 2012 v spoločenskej hale farského kostola. Šikovné gazdinky, kuchárky, pekárske, chcete pomôcť? Prihláste sa u p.Berthy Palko 604-936-4669. A vy ostatní, milovníci slovenských dobrôt, prídite si pripomenúť vôňu domova a Vianoc.

24. decembra

Polnočná sv. Omša

Prídite spolu s nami prežiť Vianoce - príchod Ježiša na tento svet. Atmosféra Vianoc, vôňa jedličky i tymiánu, slovenské vianočné koledy, Ježiško v jaslíčkách, farské spoločenstvo, to všetko nám napomôže spoločne naplniť odkaz Vianoc: „Sláva Bohu na výsosti, pokoj ľuďom dobrej vôle“.

Veвериčka z Yakimy

Prenocoval som v kampe, ráno som sa nezdržiaval, mal som dlhú cestu pred sebou. Poskladal som stan, najedol som sa, ešte krátku modlitbu pred cestou a už som sedel v aute. Cesta bola takmer prázdna, takže kilometre pomaly pribúdali, len tu i tam som počul akési šušťanie igelitu pod sedačkou. Myslel som si, že je to prázdne vrečko od večera, ktoré ostalo niekde na podlahe auta a teraz, ako som zapol vetrák, šuchoce.

Asi po dvadsiatich kilometroch sa na ľavej strane mojej sedačky ukázala veverička a s veľkými očami hľadí na mňa a ja ešte s väčšími očami na ňu. Veľmi som sa preľakol. Až teraz mi to prišlo. To šušťavé vrečko, to sú moje datle, ktoré zlákali veveričku do auta. Hľadíme na seba a z tých jej veľkých očí môžeš čítať otázku, že kto tu patrí, ja za volantom ako šofér alebo ona, v jej novom mobilnom domčeku.

Hneď som zastavil a môjho neohláseného podnájomníka som chcel vystahovať. Bola asi vyplašená viac ako ja lebo si vliezla pod sedačku, že sa skryje. Nebol problém ju odtiaľ vyprášiť pár údermi po sedačke. Rýchlo však prebehla pod palubnú dosku, kde sa musela cítiť oveľa bezpečnejšie a asi sa jej tam aj páčilo lebo odtiaľ nevychádzala. Ja som sa neodvážil strkať ruky pod palubnú dosku, tak som to vzdal.

Svojou tvrdohlavosťou zostať vo svojom novom úkryte sa veverička rozhodla, že budeme cestovať spolu. Nasadol som do auta a pokračoval za svojím cieľom. Netrvalo dlho a môj podnájomník sa osmelil, a teraz z pravej strany, od dverí, vystrčil hlavu, aby sa presvedčil, či je to OK, že cestujeme spolu a či mám niečo proti. Veverička vyzerala, že bola spokojná so situáciou a začala si zvykať. Vy-

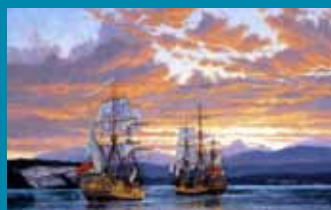
skočila na zadnú sedačku, vpredu sa neodvážila bez pásu, tak len v zadu. Behala od pravého okna k ľavému. Vyzerala von, potom skočila k zadnému oknu. Neobsedí, pomyslel som si, je ako deti, keď cestujú. Akoby sa pýtala „a kedy tam už budete?“.

Skúšal som jej aj niečo povedať, ako „nebehaj mi tu a neskač, neopováz sa mi tu nič začať, ja to dojeďať nebudem“. Po takomto monológ, ktorý nikam nevedol, som sa rozhodol, že to musím riešiť. „Vydrž, maličká, už len 20 km a sme v Yakime, kde budeš vystupovať“, no ona si toho nevšímala a so zvedavosťou sa oboznamovala s ďalšími časťami interiéru auta.

V Yakime som zastavil pri Starbucks a dal si kávu. Nechal som dvere otvorené a odišiel pár metrov od auta, aby sa veverička nebála opustiť svoj nový domček. Asi po pol hodine vystrčila hlavu zpod palubnej dosky a prehopkala na prah dverí. Zrejme si začala uvedomovať, že ďalej nejedeme, teda ja určite nie, ak ona chce pokračovať so mnou.

Keď sa jej zdalo byť všetko jasné, vyskočila z auta a pomaly odsádzala preč. Nezaváhal som, rýchlo som ja skočil do auta, zavrel za ňou dvere a celý natešený, že som sa zbavil toho stopára, som naštartoval. Chudera veverička, asi to nebude mať ľahké zorientovať sa v novom prostredí, tak ďaleko od svojho rodného miesta, kde jej určite nebolo zle, len tie datle tam nemala.

Miro Lesay

Minulé sudoku

Správne riešenie písmenkového Sudoku z 15. čísla časopisu Slovo z BC je VANCOUVER, tak ako ukazuje priložený obrázok.

Je to meno námorného kapitána, ktorý žil v 18. storočí. Kapitán Goerge Vancouver (1757-1798) bol anglický moreplavec známy najmä svojou expedíciou v rokoch 1791-95, počas ktorej preskúmal severo-západné pobrežie Aljašky, Britskej Kolumbie, Washingtonu a Oregonu. Pri svojich výskumných plavbách sa dostal až na Havajské Ostrovy a juhozápadné pobrežie Austrálie. Jeho meno nesú mesto Vancouver v Britskej Kolumbii, mesto Vancouver vo Washingtonu, Ostrov Vancouver (súčasť Britskej Kolumbie) a jedna zo štyritisícoviek Rockie Mountains, Mount Vancouver (4,812 m) na hranici Yukonu a Aljašky.

Sudoku, nové zadanie

Nedaleko Vancouveru je Provičný prírodný park, v ktorom sa nachádza vysokohorská oblasť, ktorej meno je v jednom riadku alebo v stĺpci dnešného SU-DO-KU. Toto meno nesie jazero napájané vodami ľadovca.

Oblasť okolo jazera tiež nesie toto meno a je vhodná pre vysokohorskú turistiku. Ako sa volá spomínané jazero a oblasť okolo jazera? Vyriešte priložené SU-DO-KU a dozviete sa. Ak nám pošlete správnu odpoveď, možno budete šťastným výhercom celoročného predplatného pre náš časopis. Pre riešenie písmenkového SU-DO-KU použite tieto písmená: A1, A2, C, E, H, K, M, S, U.

C	E				U
	K	C	S		E A ₂ A ₁
			M		
	S		A ₂		A ₁ M
		M			K
	C	K	E		H
			U		
E	A ₂	C		H A ₁	K
	U				A ₂ M

STRAWBERRY'S BAKERY
IN THE IL MERCATO SHOPPING CENTRE

Paul Levarsky

100 - 1641 Commercial Dr. (604) 254-5191
Vancouver, B.C. V5L 3Y3 cell: (604) 537-3054

TORRA ENTERPRISES LTD.
MECHANICAL CONTRACTING

PETER LEVARSKY
PRESIDENT

5682 - 146TH STREET TEL: (604) 599-8424
SURREY, BC V3S 2Z6 FAX: (604) 599-8479
CELL: (604) 728-7402

Email: torraenterprises@shaw.ca

**EVEREST
BASE CAMP 2013**

Join Fero Kohucik & Natural Trekking
On the journey of a lifetime!

TREK TO EVEREST BASE CAMP
FROM \$3000US + AIRFARE
APRIL 21 - MAY 15, 2013
25 DAYS ALL-INCLUSIVE TREK

www.naturaltrekking.com for details or call
Lois at 604-836-2321

**Slovenské údene klobásky - Lubomír
Demčák 604 584 7655, lmdemcak@shaw.ca**

Slovenská sv. omša

je každú nedeľu o 11.00 hodine

v **Kostole sv. Cyrila a Metoda**

472 East 8th avenue

New Westminster

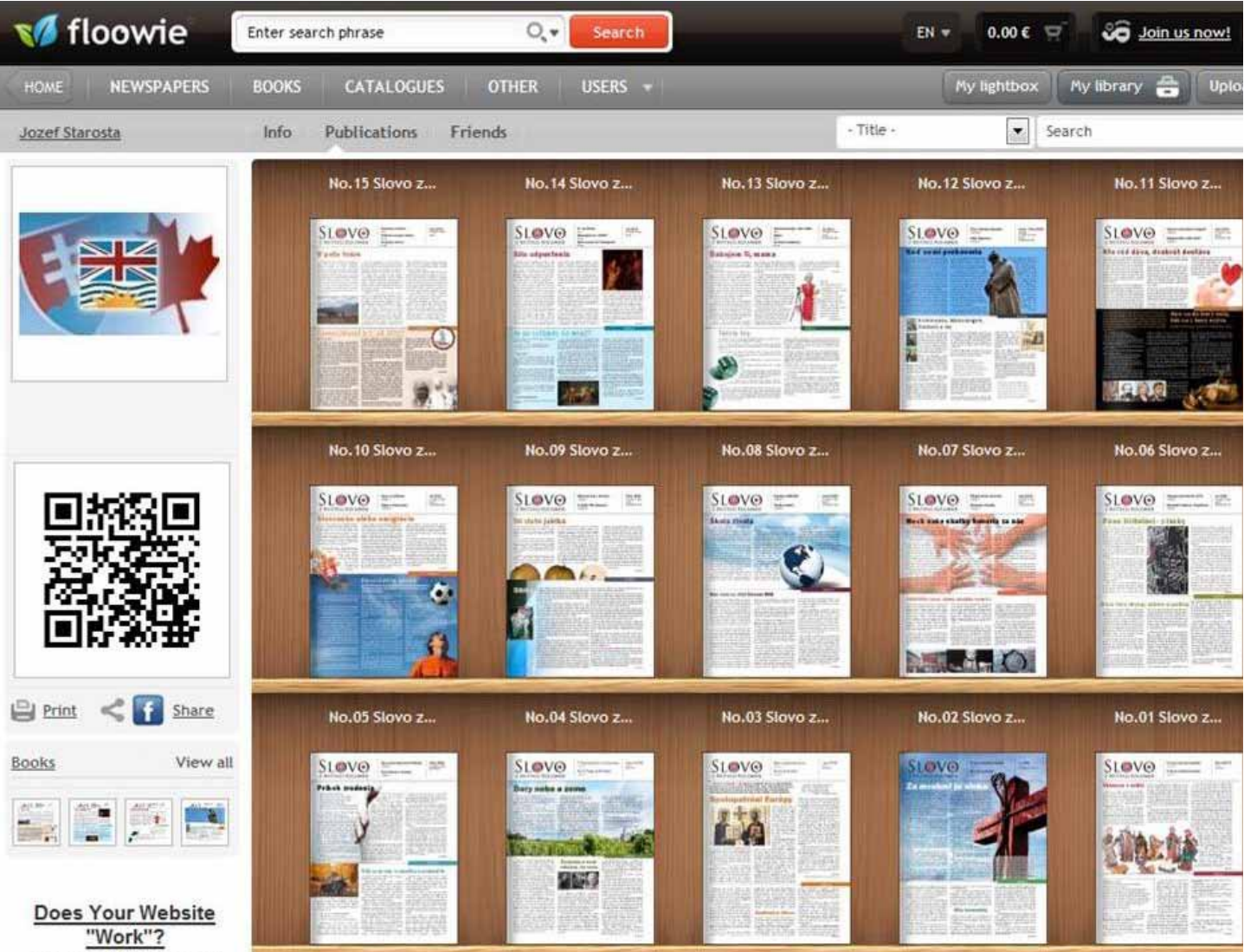
tel. (604) 526-7351

<http://www.cyrilmetod.org>

Navštívte digitálny kiosk Slova z Britskej Kolumbie

www.sk-bc.ca/kiosk

floowie Enter search phrase Search EN 0.00 € Join us now!

HOME NEWSPAPERS BOOKS CATALOGUES OTHER USERS My lightbox My library Uplo

Jozef Starosta Info Publications Friends - Title - Search

No. 15 Slovo z... No. 14 Slovo z... No. 13 Slovo z... No. 12 Slovo z... No. 11 Slovo z...

No. 10 Slovo z... No. 09 Slovo z... No. 08 Slovo z... No. 07 Slovo z... No. 06 Slovo z...

No. 05 Slovo z... No. 04 Slovo z... No. 03 Slovo z... No. 02 Slovo z... No. 01 Slovo z...

Print Share Books View all

Does Your Website "Work"?
Create Your Website in 30